

ELOFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
 Hónapok: 3 k. 50 f.
 Féléves: 16 k. 50 f.
 Éves: 32 k. 50 f.
 Kiszámlázás: minden hóváltásnál 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő
 vasutak palotájában,
 TELEFON-SZÁM: 33.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Rézvály-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 141.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, június 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Tisztviselő és a nép.
- Mennyi Aradon a munkás választó?
- Pályázat a második templom építésére.
- Kiskoru aradi kereskedő érvénytelen üzletei.
- A hercegi jószágkormányzó.
- Kártérítés egy aradi tisztviselő haláláért.
- Hatezer koronás görbe éjszaka.
- Az eltűnt pénzeslevél.
- Aradi katonák győzelme Temesvárott.
- Leégett amerikai város.
- Büntetik az aradi kávésokat.
- Önkéntesek toborzása Albániának.
- Elitették a fiúmei bombavetőt.
- Tizenhatezer korona egy napi melléklővedelem.
- Prek Bib Doda nem áruló.
- Merénylet az angol király ellen.
- Elfogott rablógyilkos.

Pro Albánia!

Arad, június 26.

Minden háboru valamennyire hasonlít a versenyhez. A két harcias ellenfél ropogó fegyverrel, az emberéletet tucatjával irtó ágyúkkal és vértöltös karddal-szuronnal futja versenyt és a közönség (a békének örvendők) több-kevesebb izgalommal hajlik az emberpusztítás versenyét megfutó ellenfelek egyike, vagy másika felé. Az izgalomból érdeklődés, az érdeklődésből lelkesedés lesz és mire a háboruskodók a második hetét járják hadiállapotnak, a mosdatlanul, gondozatlanul, becsületes étel-

ital, álom nélkül való előre hátra nyargásnak: a távolálló szemlélők sorában megvannak a pártok.

A háborut néző, messziről szemlélő tömeg szemében rendszeren a gyöngébb fél a népszerűbb. Ha az orosz óriás megmozdul — Oroszország egyenesen példa nélküli népszerűtlenségnek örvend háboruinál — a figyelő közönség sietve siet kegyébe fogadni a háborus ellenfélt, a bátrát, a szimpátiára méltót, aki Oroszország ellen fogott fegyvert. Így fordult a közvélemény a cár birodalma ellen a kínai háboruban, a japán hadjárat idején. De ugyanígy jutottak népszerűséghez a burok az angolokkal és valamikor régen a szabadságharcos magyarok az ellenük zuduló osztrák-országi seregekkel szemben. A tömegek szimpátiája pedig nem marad pusztán rajongás, tétlen sajnálkozás. Az ősembertől megmaradt és a modern emberben katonai erényekké formált dulakodási, öldöklési ösztön kicsap, lelkesedéssé lesz, lánggra gyullad és innen is, onnan is megindulnak az önkéntes csapatok, egyesével, tízével, huszával, néha százával is, hogy az elszálló, semmitmondó együttérzésen kívül fegyverrel is ott harcoljanak a szegény burok, a derék krimi tatárok, a kedves japánok, a hazafias magyarok oldalán.

Legfrissebb háborunk — valóság-gal háboru egy pohár vízben — az albán fölkelés most már harmadik hete tart vigan: maradhat-e tovább önkéntesek nélkül? Kissé nehéz ugyan ez esetben eldönteni, hogy melyik oldalra hajoljon a szimpátia: a derék Vilmos fejedelem pártjára, vagy a nem kevésbé derék fölkelőkre. A fölkelők hőiesen puffogatják fegyvereiket, a fejedelem vitézuil visszalövet két szál kimustrált ágyuból, — a fölkelők azt vitatják, hogy Albánia az albánoké, a fejedelem meg joggal mondhatja, hogy őt Európa bizalma küldte az új ország trónjára. Az sem vitás, hogy a fejedelem elűzése, vagy diadala egyforma lehetőségeit rejti magában olyan bonyodalmaknak, amelyek az albán vizes pohárból egész Európára kicsaphatnak. Ezek az albániai háboru érthető és világosszem-pontjai, azonban vajmi nehéz azt mondani, hogy az elsorolt szempontok akár egyik, akár másik albániai harcoló fél mellett lelkesithetnek a távol-állókat.

Nehéz dolog tehát megérteni azt a bécsi hirt, amely arról számol be, hogy az osztrák fővárosban egy csapásra tizenhatezer önkéntes jelentkezett: valamennyi kész életét és vérért adni a soha nem látott Durazzóban Wied Vilmos trónjáért, Wied Vilmosért, akinek másfél esztendő

Franciák között.

(Kongresszus megnyitás hangversenyyel. — Kereskedelmi miniszterek gyors változatban. — Aki Ferenc Józsefben szerelmes. — Olcsó bankbetétek. — Kifigurázott miniszterek. — Vacsora a fa tetején.)

— Beszélgetés Varjassy Lajos dr.-ral. —

Tegnap tért haza három hétig tartó külföldi tartózkodásáról Varjassy Lajos dr., az aradi kereskedelmi és iparkamara titkára, akinek a párisi nemzetközi kongresszuson tartott szabadelőadásáért az egész magyar sajtó elismeréssel adózott. A kongresszust kisebb tanulmányi körut követte, amelyen Varjassy dr. is résztvett. Hazaérkezése után egyik munkatársunk fölkereste és külföldi tartózkodása alatt szerzett intim benyomásairól, általános érdeklődésre számot tartható megfigyeléseiről folytatott vele beszélgetést.

— Azóta — mondotta Varjassy dr. — amióta Párisból Magyarországra költöztem, külsőleg igazán nem sokat változott a franciák fővárosa. Különben is Párisnak ugyiszólván minden talpalatnyi helye ugy be van építve már évtizedek óta, hogy csak a régi paloták lerombolásával lehetne újat alkotni. A nagy Boulevardtól kiágazóan néhány új utcát mégis nyitottak. Ha maga Páris külsőleg nem is produkált újat, a francia invenció és eszri azonban folyton új bálmatiba ragadja még azt is, aki nem egészen idegen odakint. Ez megnyilvánult mindjárt a nemzetközi kamarai kongresszuson is. Ugy-e kérem az ilyen, a laikus pub-

likum szemében száraz nagygyűlések megnyitása minden más országban egyet jelent a halálos unalommal. Beszéd, szónoklatok, üdvözlések, ovációk a meleg szeretetről, amely a franciát, az angolt, a magyart, a svédet egymáshoz fűzi... és hasonló egyenespelt frázisok. A francia azonban másképen cselekszik. A mi kongresszusunk megnyitó ünnepélye például rendkívül élvezetes, művészi hangverseny benyomását tette. A megnyitás mindössze két órát vett igénybe s azon az egészen rövid beszédeket a Garde Republique zenekarának vidám zeneszámai, majd pedig egészen csinos színésznők énekszámai követték. A szereplő személyeknek több mint fele hölgy volt ebben a hangversenyben.

— Mosolyt fakasztó volt az ami ott tartózkodásunk alatt a francia kereskedelmi miniszterekkel történt. A kongresszus megnyitásakor a Doumergue kabinet kereskedelmi minisztere fogadott bennünket és másnapra meghívta az 1500 főnyi idegen vendégsereget garden partyra. Másnap aztán ezen az ünnepségen már a Ribot kormány kereskedelmi miniszteréhez volt szerencsénk, a nagygyűlés további folyamán azonban már a Viviani-kabinet kereskedelmi minisztere érdeklődött irántunk. A Ribot-kormány tudvalevőleg a három éves katonai szolgálat kérdése miatt egy nap alatt megbukott.

— A nagygyűlésünk megnyitását jelen volt a magyarul kitűnően beszélő Széchenyi Miklós gróf párisi nagykövetség is, aki meg is hívta a magyarokat St. Germain-n lévő palotájába, ahol egy óráig időztünk és a legkedvesebb fogadtatásban volt részünk. A nagykövetség palotája a St. Germain n a legszebb.

Ennek a fejedelmi pompával berendezett palotának érdekes kis története van. Egy Geillera nevű grófnő volt eredetileg; ez a mágna asszony szerelmes volt királyunkba s végrendeletében az uralkodóra hagyta a palotát. Ferenc József pedig az osztrák-magyar nagykövetségnek engedte át.

A magyarokat elhalmozta még kedvességével Návay Aladár miniszteri tanácsos, kereskedelmi levelezőnk is.

A kongresszus magyar vendégei csaknem kivétel nélkül a Lutétia szállóban laktak. Ezt a szállót is a francia kereskedelmi szellem teremtette meg; ezt ugyanis a Magasin Bonmarché építtette s ez tartja fön abban a reményben, hogy a szálló összes vendégei tőle fognak vásárolni. A magyarokat általában kellemesen lepte meg a francia közlekedési eszközök csodás olcsósága. Autótaxin például több mint egy óra hosszágig mehettünk és alig 7-8 frankot fizettünk; ilyen ut Budapesten legalább 30 koronába kerülne. Párisban ugyanis olcsó a pénz, ami kitűnik a Credit Lyonnais párisi főintézetének kapujában olvasható eme föliratokból is:

Aki ezen intézetbe legalább egy évig elhelyezi betétjét, annak 2%-ot fizetünk, aki legalább hat hónapig, annak másfél, — aki 3 hónapig, annak 1%-ot fizetünk.

— A francia miniszterek tekintélye nagyon minimális, ami kitűnik a különböző kabarékban hallott és látott tréfákból. Ugyanis az egyik kabarében tizenkét kutya jön be s a legutóbbi kabinet tagjainak képét viselik, aztán szépen, engedelmesen szolgálnak. A köztársaság elnökéről, Poincaréről és feleségéről

előtt hírét sem hallották, és akiről sokat ma sem tudnak. A porosz tisztből uralkodóvá avanszált herceget nem akarja elnyomni, leigázni senki: miért buzdul tehát annyira érette-mellette a hüvös bécsi nép? Pusztamerő harci vágyból? Vagy egyszerűen kenyérért? Emberek, akik a mai kétségbeesztő munkanélküliség elől készek lemenekülni sziklás Albániába és összelövetni magukat bizonytalan érdekek szolgálatában egyszerűen azért, mert kenyérhez akarnak jutni és ha nincs békés munka, mely kenyeret ad, jó lesz a háborus dolog is.

Sivár magyarázata ez az Albániáért hevülő önkéntesek mozgalmának és fegyverre riadójának, de alig kínálkozik jobb, elfogadhatóbb. Mert azt nem magyarázatnak, hanem inkább konklúzióknak mondhatjuk el, hogy jó ez így. Csak hadd menjen az a tizennyolcezer önkéntes, legalább nem lesz szükség arra, hogy vigyék akarva, nem akarva a katonai sorban álló polgárokat és annyi, sok szerencsével elkerült háborus veszedelem után belezudítsák az albán kalandba.

Minisztertanács. Budapestről jelentik: A Bud. Tud. jelenti: Ma délután Tisza István gróf elnöklésénél minisztertanács volt, amelyen Teleszky és Hazat báró miniszterek kivételével az összes miniszterek megjelentek. A célból érkezett ma Budapestre Burián István báró és Pejacevich Tivadár gróf.

Visszalépés a munkapártba. Budapestről jelentik: Baross Gyula, a bitrei kerület képviselője, aki a választójog miatt annak idején kilépett a nemzeti munkapártból, ma levelet intézett Khuen-Héderváry Károly grófhhoz, amelyben bejelentette, hogy visszalép a pártba.

is kínos tréfákat engednek meg a kabarék. Poincare politikai utjait Tartarin de Tarascon utazásaihoz hasonlítják.

— Amit a Robinson nevű kiránduló helyen Páris szomszédságában láttam, azt még sehol se tapasztaltam. Magas fák tetején lehet ugyanis vacsorázni, ebédelni. A falombok között, 30—40 méternyi magasságban kis házikók vannak, amelyekben tiszta kis vendéglők hívogatják az embert. A magas fa tetejéről, amely körül folyton új és új repülőgépek tűnnek föl — kitűnő kilátás nyílik Párisra. Ezt különben a meglepetéseket nem kedvelő szerelmes párok keresik föl nagy előszeretettel.

— Kirándulásunk alkalmával Lyonba is elmentünk s megtekintettük a városi kiállítást. A magyaroknak itt hírét se láttam, ellenben az osztrákoknak és németeknek külön pavilonjuk van, helyesebben a németeké még csak most készül. Ez is olyan kiállítás, mint a legtöbb: a május elsejei megnyitás után hónapokkal még a fele sinos készen. Gyönyörű kollekciókat láttunk lyoni csipkékből és selymekből Paquin és a Rue de la Paix híres női szabócégei remek dolgokkal ejtik bámulatba az ezrekre menő hölgyközönséget. Paquin egész színpadot rendezett be, amelyben viasz babákon pompáznak a legdrágább toalettek. Lyonban különben pincésztájk fogadott bennünket. A franciáknál az a rend, hogy a pincérek fizetnek a vendéglősnek; ezt a rendszert megakarták változtatni a pincérek és aki nem engedelmességet, kiméletlenül leterrorizálták.

— Szólnom kell még a genfi koursagrlól, amelyben színház, vendéglő, orfeum, bar, játéklklub stb. van. Az ottani játéklklubban díjtalanul kapott belépőjeggyel bárki bemehet és a színházból rengeteg publikum tódul oda felvonás közben és előadás után. Ez fölöttébb emeli az idegen forgalmat, ám még se jut eszébe senkinek, hogy ebből Genf erkölcsi hátrányos következtetéseket vonjon le.

Tisztviselő és a nép.

(Befejezték a közigazgatási reform bizottsági tárgyalását.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 26.

A képviselőház közigazgatási és pénzügyi bizottságai ma együttes ülésben folytatták a közigazgatási reformjáról szóló javaslat tárgyalását.

A 88. §-nál Simonsits Elemér utal arra, hogy a járási bizottság magánjogi ügyekkel is foglalkozik, ezen ügyek ellátása kívánatosná tenné a jogi képesítést, ami a tb. ügyészek meghívása által volna elérhető.

Sándor János belügyminiszter utal arra, hogy a járási bizottságban szereplő tisztviselők kellő jogi képesítéssel rendelkeznek.

A 89. §-nál Simonsits Elemér azon aggodalmának ad kifejezést, hogy a járási bizottság nem tisztviselő tagjai nem lesznek elég szorgalmasak. Kisebbségi papdíj megállapítását vélné helyesnek.

Zákó Milán a távolmaradókra ugyanazon szankció megállapítását kéri, mint a 63-ik §-ban a közigazgatási bizottság tagjaira.

Sándor János belügyminiszter foglalkozik a járási bizottság hatáskörével és munkálkodásával. Mint régi megyei ember azt hiszi, hogy

az autonómiához fűzött várakozás be fog válni

s hiszi, hogy a járási bizottság iránt lesz kellő érdeklődés, mert érdekes ügyeket fog tárgyalni. Semmi okot sem lát arra, hogy ne bizzunk a járási bizottság fejlődésében. A napidíjat fölsőlegesen tartja, mert a bizottság legtöbb tagja úgy sem reflektál rá, másrészt, mert nincs is erre fedezet, a községeket pedig ezen a címen nem lehet megterhelni.

A bizottság a szakaszt Zákó Milán módosításával elfogadja.

Berzeviczy Albert kérdést intéz a miniszterelnökhez, hogy tervbe van-e véve a népiszkola decentralizációjával kapcsolatban a népiszkolai törvény alapasabb reformálása. Igenlő esetben azon eszmék megvalósítását kéri, amelyeket az első Tisza kormány alatt készített javaslatok tartalmaznak és amelyeket az Apponyi-féle törvény nem vett fel.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a népiszkola szervezés reformja nincs közvetlen küszöbön. Egyelőre fentartják a népiszkolai törvényt, de mikor később a törvényt revideálják, az akkor felvetett eszméket is megvalósítják. Már most foglalkoznak az iskolai felügyelet és adminisztráció decentralizációjával és a kultuszminiszter a jövő ülészakban erről törvényjavaslatot is terjeszt be.

Sándor János a szakaszhoz a következő módosítást ajánlja:

Az utolsó előtti bekezdésben mondassék ki, hogy a járási bizottság jogi kérdésekben véleményt kérhet a megyei tiszti ügyésztől. Új pontban mondassék ki, hogy a járási bizottság a járás gazdasági fejlődésére irányuló törekvéseket előmozdítja és kezdeményezi, végül a bizottság felügyeletet gyakorol a járás területén a szegényügyre, gyermekvédelemre és közjótékonyosságra.

A szakaszt a belügyminiszter módosításával fogadják el.

Rakovszky Iván előadó ismerteti a javaslat utolsó bekezdéseit.

A 102. és 103. §-ok közé új 103-ik §-nak Sándor János belügyminiszter a következő szakaszt kéri:

I. A vármegyei járási és községi (r. t. városi) hatóságok olyan határozatát, mely jogszabályt sért, vagy amelynek meghozatala körül olyan jogszabály sértés történt, mely a határozat tartalmára döntő befolyással lehetett, a fél kérelmére, vagy hivatalból meg lehet semmisíteni. A megsemmisítési kérelmet a fél a megengedett jogorvoslatban terjeszti elő. Az előterjesztett jogorvoslatnak, vagy az ügynek felülvizsgálására hivatott hatóság a határozatot a felülvizsgálat során hivatalból is megsemmisítheti. Hivatalból megsemmisítheti a miniszter a határozatot a jogerőssé emelkedés után is, ha azt még nem hajtották

vége. A határozat jogerőssé emelkedése után hat hónappal nincs többé helye megsemmisítésnek. Olyan határozatot, amely ellen végső fokon panasz van helye a közigazgatási bizottsághoz, csak a jogorvoslati eljárás során lehet megsemmisíteni.

II. Az a hatóság, amely a határozatot megsemmisítette, az illető hatóságot, ha szükséges ily eljárásra és határozathozatalra utasítja. Ha ez az utasítás a minisztertől ered és sikertelen marad, közérdekű ügyben a miniszter határoz, amikor törvény, vagy törvényen alapuló rendelet értelmében intézkedni szükséges.

A módosítást elfogadták.

A 104. §-nál Beöthy László kéri, hogy

a szóbeli tárgyalásnál tolmácsot is alkalmazhasson a tisztviselő, ha az illető anyanyelvét nem beszéli anynyira, hogy magát a féllel megértesse.

Tisza István gróf: A nyelvhasználat kérdésében azt a célt, amelyet a javaslatban foglalt rendelkezés szolgál, akkor érjük el legbiztosabban, ha a fél maga személyesen szerkeszti a beadványt. A szakasz rendelkezéseiben a magyar törvényhozásnak az a régi tradíciója érvényesül, hogy az egyszerű ember, aki valóban nem tud magyarul, ne essék el attól a jogtól, hogy

baját a maga anyanyelvén mondhatta el.

De viszont nem volna indokolt lehetővé tenni, hogy helyette beadványát olyan egyén írja meg, aki a fél ügyében hivatásszerűen jár el és aki, mint például az ilyen beadványt szerkesztő ügyvéd magyarul is tud. Mert az ilyen eljárás csak arra vezet, hogy az ügyben esetleg még eljáró felsőbb fórumoknál a beadvány tartalmát hevenyészett fordításból ismerik meg, ami egyáltalában nem szolgálja a fél érdekét.

— A javaslatban foglalt rendelkezés a nem magyar ajkú polgárok érdekeinek szempontját két irányban érvényesíti. Egyfelől azzal a rendelkezéssel, amely a panasznak, kérésnek, vagy jogorvoslatnak a fél anyanyelvén való előterjesztését engedi meg a járási hatóságokra vonatkozólag, másfelől azzal a rendelkezéssel, hogy a fél anyanyelvét használhatja, ha beadványát személyesen, meghatalmazott nélkül szerkeszti. Ez az utóbbi rendelkezés az eljáró hatóság diskreciójára bizza annak mérlegelését, hogy a fél maga szerkesztette-e a beadványt. Mindkét esetben biztosítja a fél érdekeit és mindkét esetben a magyar nyelv használatának előzetes elkerülése csak a fél rovására történhetik.

— A beadvány külseje és tartalma elég alap arra, hogy a fél maga szerkesztette-e, vagy pedig jogi képességgel bíró, tehát magyarul tudó ember írta számára. E tekintetben a

nemzetiségi tüntetést akarja a javaslat kizárni,

mert az összes szóba jöhető érdekek szempontjából csak káros lehet. Arra nem helyeznék súlyt, hogy más falusi hozzátartozója segítségével írja-e meg, vagy más képesebb falusi ember szerkesztette-e, a súlypont azon van, hogy ne hivatásos meghatalmazott írja.

— Végül arra kíván utalni, hogy a nyelvhasználat ezen körvonalozása nagyjában megfelel a jelen állapotoknak. Információkat szerzett azon megyékből, ahol nem magyar ajkúak nagyobb számban laknak és ezek alapján mondhatja, hogy egy-két vármegyében nem mennek el addig, mint a szakasz rendelkezései, sok más vármegyében pedig még tovább mennek el, de a javaslatban foglalt rendelkezések a nem magyar ajkúaknak nyelvhasználat tekintetében nem nyitnak nagyobb teret, mint amilyen a nemzetiségek által sűrűn lakott megyékben ma észlelhető. Komoly férfiak között sohasem merült fel nézeteltérés abban a tekintetben, hogy nemcsak idegen ajkú polgárok érdekei, de elsősorban a magyar nemzeti állam szempontjából

a tisztviselőktől meg kell követelni, hogy annak a népnek nyelvét, amelynek körében működik, ismerje.

Ebből a szempontból nagyon helyes volt Andrassy ismeretes rendelete, csak az a kár, hogy csupán papíron van meg. Ezen a nemzetiségi nyelvnek fakultatív tanításával lehetne segíteni.

Berzeviczy Albert javasolja, hogy félremagyarítás szempontjából kell nyíltan kifejezni, hogy ha a tisztviselő nem érti a nép nyelvét, tolmácsot alkalmazhat.

A miniszterelnök hozzájárul és a bizottság ilyen értelemben határoz.

Ezután visszatérnek a tegnapi ülésen fűgőben hagyott 54., 55. és 56. §-okra.

Tisza István gróf:

A táblabíróra vonatkozó intézkedések

tekintetében olyan aggodalmak merültek fel, hogy a jogkör gyakorlása anomáliákra is vezethet. Megvalja, hogy újabb megfontolás után sok érvelést látott amellett, hogy a táblabíró működése szigorúan a jogsérelem ama eseteire korlátoztassék, amelyek az 1907. évi 60-ik tc. 1. §-ban vannak körülírva. A javaslat azonban ezen túlmenve a helyi viszonyokhoz képest káros, vagy kivihetetlen rendeletek, határozatok, vagy intézkedések említésével a táblabíró jogkörét a célszerűség és kivihetőség szempontjának vizsgálatára is kiterjeszti. Mint ismeretes az 1907-ik évi idézett törvény alapján a közgyűlést a közigazgatási bizottsághoz intézendő panasz joga illeti meg, míg az 1886. évi 31 tc. 19. §-ban körülírt esetben a helyi viszonyok szempontjából célszerűtlen intézkedéssel szemben csak még egy főlírat joga illeti meg a miniszterhez. Megfontolás tárgyát képezheti, hogy erre az utóbbi kategóriára a táblabírónak ne adjuk-e meg azt a jogot, hogy a közgyűlés intézkedéseit provokálhassa, mert itt valóban felmerülhet az az aggodalom, hogy egyik-másik táblabíró tulbuzgóságában provokálja a közgyűlést, e nehézkes apparátus állásfoglalását. Ezzel a szemponttal szemben azonban azt kell mérlegelni, hogy ily körülmények között a vármegye közönsége néha 4-5 hónapig nem jutna abba a helyzetbe, hogy a célszerűség és kivihetőség szempontjából főlírat jogával élhetne.

A reformban az egész vonalon azt a felfogást kell érvényesíteni, hogy amikor a tisztviselők kinevezésének rendszerére térnek át, ugyanakkor

ne csorbítsák a vármegyének azt a funkcióját, hogy a megye közérdekét a törvényességet és alkotmányt védhesse.

Epen ezért újabb megfontolás után ennek a szempontnak adták az elsőbbséget. Ha a gyakorlatban azt kellene tapasztalni, hogy egyes táblabírók működése valóban olyan anomáliákra vezet, mint itt említették s ezzel szemben a közvélemény kívánna intézkedést, akkor volna időszerű olyan intézkedést tenni, amely számol az aggodalommal, hogy a táblabíró a közgyűlést komoly ok nélkül is összehívhatja.

A bizottság a szakaszokat ezután elfogadta és így a közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslatot részleteiben is letárgyalta.

Khuen-Héderváry Károly gróf elnök köszönetet mond a miniszterelnöknek, belügyminiszternek és a bizottsági tagoknak.

Tisza István gróf az érdemeket a belügyminisztérium tisztviselőire hárítja. Ezzel az ülés véget ért.

VIDÉK.

Kertünnepély. A József főherceg Szanatórium Egyesület mezőhegyesi fiókja, június hó 28-án, Martens Czárné védnöksége alatt Mezőhegyesen a Kozmaliget területén fényes jó-tékonycélu kertünnepélyt és ennek folytatásaként a Kasinó és Központi-szálló összes termeiben nagy táncestélyt rendez. A Kozmaliget egész parkját ez alkalomra villamosvilágítással szerelték fel, és a park középpontjában kis tündérváros áll. Itt táncterem, kabaré, mozgósínház, pásztorkunyhó; vadászkunyhó, szegedi halászcserda és más szórakozás található.

Elfogott rablógyilkos.

(Az áruló suta kéz.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Nagybecskerek, június 26.

Csütörtökre virradó éjjel, amint ma jelentettük, borzasztó kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkosság történt a városi kültereken. Veréb János éjjeli őr, amikor reggel félhat felé benézett Wilhelm János korcsmájába, rémülettel látta, hogy a korcsmáros és felesége holtan, vérbefagyva fekszenek a sötét mellett lévő szobában. Wilhelm testén több zúzódás, fejen és mellén késszurások voltak, az asszony holttestét szintén késszurástól eredő sebek borították. A szoba rendetlensége arra vallott, hogy rablógyilkosság történt. A rendőrség és csendőrség karöltve látott hozzá a nyomozáshoz, amely igen nagy nehézségekbe ütközött, mert semmi nyom nem mutatkozott. Tegnapi délben még teljes sötétségben tapogatódzott a nyomozás, míg tegnap az esti órákban

telefonértesítés jött a titeli rendőrségtől, hogy a gyilkost elfogták.

A gyilkos Pillár Ignác, huszonhat éves facér mészároslegény, aki nemrég a Bauerle testvérek hentes cégnél szolgált. Ő vitte mindig a húst Wilhelmékhez, tehát ismerte a ház viszonyait és tudhatta, hogy állandóan nagyobb pénzösszeget tartanak otthon. Körülbelül négy hét előtt Pillár kilépett Bauerlektől és azóta munka nélkül kóborolt a városban. Amikor elfogták, eleinte semmiről sem akart tudni, azt mondta, hogy sohasem járt Wilhelméknél nem is ismeri őket. Később azonban, a kereszt-kérdések sulya alatt megtört és vallani kezdett. Elmondta, hogy a gyilkosság előtt való napon a becskerei piacon találkozott egy Jovanov Pera nevű barátjával, aki szintén henteslegény és munkanélküli volt. Ezzel elbeszélgettek arról, mily nehéz a megélhetés és a beszéd folyamán Jovanov felvetette a rablógyilkosság tervét. Ő eleinte tudni sem akart róla, de a nyomorára gondolt és ráállt a dologra. Pillár azonban váltig tagadja, mintha része lett volna a gyilkosságban és csak annyit ismer be, hogy őrt állt és osztzott a rabolt pénzen.

Pillár vallomása sok helyen igen zavaros és ellentmondó. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy nem volt társa és hogy a rablógyilkosságot egyedül Pillár követte el. A gyilkos különben nem tud semmi felvilágosítást adni, állítólagos segítőtársáról és nem tudja megmondani, hová ment Jovanov. Amikor a titeli csendőrség elfogta Pillárt, körmei alatt alvadt vért találtak. Vadonat új ruha volt rajta, de a szállóban megtalálták azt a ruhát, amely a gyilkosság elkövetésekor volt Pilláron. A ruhán megszáradt vérfoltok láthatók. Deák Vidor dr. csendőrhadnagy és Jelinek Sándor csendőrhadnagy tegnap este kocsin kiutaztak Titelre, ahonnan éjjel két óraker érkeztek meg. Ma reggel nyolc óraker vasraverve hazahozták a rablógyilkost, akit a becskerei fogházba vittek. Itt Kovács Rókus dr. királyi ügyész jelenlétében újra kihallgatták a gyilkost, aki most már beszédesebb volt. Elmondta, hogy Jovanov Perával Temesvárott ismerkedett meg, ahol Götz Hermann mészárszékében együtt dolgoztak. Jovanov megemlítette, hogy Wilhelmét meg kellene ölni és kirabolni. Eleinte nem akart bele-menni, de később így szólt:

Nem bánom, csináljuk meg, de a gyilkosságban nem veszek részt, csak vigyázok.

Vallomása további során elmondta, hogy szerdán délután jött Beeskerekre és itt találkozott Jovanovval. A Wilhelmék kapuját Pera álkulcsossal nyitotta ki, majd behatoltak a kocs-mába. Ő a sötét ajtajában állt őrt, Jovanov közben világot gyújtott és kutatni kezdett a fiókokban. A világosság felébresztette Wilhelméket, mert hirtelen zaj támadt és Wilhelm kiabálni kezdett. Ő erre kiszaladt az udvarra, Jovanov bement a szobába, ahol körülbelül nyolc-tíz percig tartózkodott. Amikor kijött, arca fel volt dülva, a keze pedig csupa vér volt. Megkérdezte tőle:

— Mi történt?

— Minden készen van, elvégeztem, nem fognak bennünket elárulni.

Jovanov azután elbeszélte Pillárnak, hogy előbb a férjet ölte meg, azután az asszonnyal végzett. A korcsmában osztottak a rabolt pénzen és elváltak. Pillár a Bega mentén Titel felé ment. A Tisza partján kompot talált, amely átvitte a tulsó partra. Innen kocsin Titelre ment, ahol új ruhát vásárolt először.

— Miért követte el a gyilkosságot? — kérdezték.

— Nem volt pénzem, nősülni szerettem volna. Egy temesvári házasságközvetítő ügynök jómódu leányt ígért, de hatszáz koronát kellett volna adnom neki. Csak váltót tudtam adni. A házasság nem sikerült. Ezer korona kellett volna, hogy enyém legyen a leány.

Majd elmondta, hogy Pera székkal ütötte le az asszonyt, aki nagyon kiabált. Ma reggel a kórház hullatérmebe vitték Pillárt és az áldozatok mellé állították. A gyilkos nem tudott rájuk nézni. De azután vallani kezdett.

Az áldozatokat ma délelőtt tizenegy óraker boncolták fel, Magyar Károly dr. és Bialovszky Béla dr. törvényszéki orvosok végezték a boncolást. Szabó Béla vizsgálóbíró jelenlétében. Megállapították, hogy a Wilhelm-házaspár késszurásokkal és egy tompa, sulyos tárggyal ölték meg. A boncjegyzőkönyv szerint a sérüléseket balkezes ember ejtette. És itt dől meg Pillár vallomása. A gyilkos henteslegényugyanis suta és így minden valószínűség szerint ő maga követte el a rablógyilkosságot és Jovanovot csak azért akarja belekeverni az ügybe, hogy a hatóságokat félrevezesse.

Kovács Rókus dr. királyi ügyész előtt is csak a rablásról akart tudni Pillár. Bevallotta, hogy ezerhatszáz négy koronát raboltak. Ebből a pénzből kilencszáz koronát találtak nála. A hiányzó összegről azt állítja, hogy társánál van. Az ügyészség folytatja a vizsgálatot. Pillárt a délután folyamán újra kihallgatta és azután az ügyészség fogházába vitette.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Müller Kálmán báró Aradon. A Tuberkulózis elleni küzdelem kormánybiztosa, Müller Kálmán báró ma Kabdebó György dr.-hoz az alábbi táviratot intézte: „Parkünnepély alkalmából vasárnap délelőtt meglátogatom a dispensairet. Kollegiális tisztelettel Müller, kormánybiztos“. A parkünnepély szereplőit fölkéri a rendezőség, hogy vasárnap délután legkésőbb fél 4 óraker kijelölt helyen megjelenni sziveskedjenek. A táncgyülelemben résztvevő urileányok szombat délután 5 óraker a kulturpalota nagyteremében főpróbát tartanak, amelynek rendezését Szathmáry Etelka tánc-tanítónő volt szives elvállalni. Az élelmiszert árusító hölgyek fölkéretnek, hogy vasárnap délelőtt 9 óraker a kulturpalota termébe járadjanak el.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A hercegi jószágkormányzó.

(Kuriai ítélet egy aradi sajtópörben. — Panaszosok okulására.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 26.

Az utóbbi időben gombamódra szaporodnak a sajtópörök, mert a megkritizált ember sehogyse akar abba beletörődni, hogy a cselekedetéről a hírlapíró által írott bírálat alapos és helyes volt. Sajtópört indít tehát, amelynek nincs egyéb célja, minthogy a komoly munkával elfoglalt s kevés szabadidővel rendelkező sajtómunkást a bíróságok elé való idézgetéssel zaklassa. Az aradi hatóságoknál most is vannak folyamatban olyan sajtópörök, amelyekben az ítélet előreláthatóan fölmentő lesz s ezek a panaszosok teljesen ok nélkül foglalják le a munkával amugy is tulterhelt bírák idejét.

A panaszosok jövőbeli okulására ismertetjük a legfelsőbb bíróságnak, a kir. Kuriának Bolgár Lajos sajtópörében hozott érdekes ítéletét. Bolgár Lajos az Aradi Közlönyben, a szomszédos Kevermes községbeli számos gazda fölkerésére szóvá tette azt, hogy a jelenleg Battonyán nyugalomban lévő Prokopp Gyula, az Ipszilanti hercegek jószágkormányzója 40 évi működése alatt „okosan gazdálkodott, nagy vagyont szerzett és rosszul bánt a néppel; kiuzsorásta a cselédek munkaserejét.” Prokopp rágalmazás és becsület-sértés miatt sajtópört indított; a bíróság elrendelte a cikk állításának bizonyítását. A pörben az aradi törvényszék előtt folyt le a tárgyalás és a szerző a kevermesiekkel beigazolta állításait. A törvényszék a bizonyítások alapján fölmentette Bolgárt és Prokoppot kötelezte a közel 700 korona pörköltség megfizetésére.

Főbbezés következtében a nagyváradi táblához került az ügy s a tábla helyben hagyta a fölmentő ítéletet. Prokopp ügyvédje semmisségi panaszt jelentett be a Kuriához, amely most hozott végzésével elutasította a semmisségi panaszokat, a fölmentő ítéletet pedig azzal az indokolással hagyta helyben, hogy mindazokat, amelyeket a cikk írója Prokoppról állított, be is igazolta.

§ Lefoglalt kaució. Budapestről jelentik: Érdekes fordulat állott be ma a letartóztatott Kohnheim-testvérek ügyében. Védőjük Gál Jenő dr. szabadlábra helyezésükért a vizsgálóbíró letartóztató végzése ellen felfolyamodott a vádtanácshoz, egyúttal százezer koronát helyezett bírói letétbe annak igazolásául, hogy Kohnheimék tényleg börtönbe akartak alapítani. A vizsgálóbíró erre a sértettek kérelmére a deponált összeget nyomban bűnügyi zárlat alá vette, a vádtanács pedig elutasította a felfolyamodást és így Kohnheimék tovább is fogva maradnak.

§ Caillauxné az esküdtszék előtt. Párisból jelentik: Julius huszadikára tüzték ki Caillauxné pörének esküdtszéki főtárgyalását. Előreláthatólag teljes hat napig fog tartani a főtárgyalás, melyre ötven terhelt és husz mentőtanut, idéztek meg. A törvényszék elnökét máris sokan ostromolják belépőjegyekért, a hallgatóság számát azonban minden áron csökkenteni akarják. El is határozták, hogy a tárgyalási terembe nőket nem fognak beocsájtani.

§ A szép orosz táncosnő és a szakértő. Megirtuk, hogy Astafieva Josefina orosz táncosnő kártérítési pörében, melyet egy fővárosi reggeli lap ellen indított kedvezőtlen kritikája miatt, a bíróság kötelezte a szakértőket, hogy

írásos véleményüket harminc nap alatt adják be. Most azután Molnár Viktor nyugalmazott államtitkár és Faludy Gábor, a Vigszínház igazgatója kérvényt adtak be a törvényszékhez, melyben a szakértői vélemények számára szeptember 30-ig kértek haladékot azzal a megokolással, hogy Oroszországból és Amerikából lapokat és folyóiratokat kell beszerezniük. A törvényszék tegnap hozott végzése a kérését megtagadta s a szakértőknek tizenöt napi halasztást adott.

Pályázat

a második templom építésére.

(Egy millió korona közmunka Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 26.

Két hét leforgása alatt majdnem egy millió korona közmunka kerül kiadásra Aradon. A múlt héten a külvárosi utcák burkolására fél millió korona összegben tartott a gazdasági szék versenytárgyalást.

A véleményező bizottság elkészült munkájával, azonban annak eredményét, minthogy a közszállítási szabályrendelet ezt tiltja, csak a tanács, illetve a közgyűlés döntése után lehet nyilvánosságra hozni. Ugy értesülünk, hogy a bizottság az aszfalt ellen foglalt állást ott, ahol több burkolási anyag között választhatott, az egyneműek közül pedig a legolcsóbbat hozza javaslatba a vállalatba adás fölött joggal bíró tanácsnak.

A második nagyobb munka, ugyancsak fél millió korona, a Ferenc-téri plébánia templom építése, amelyre már elkészültek a versenytárgyalási feltételek. A jövő hónap elsején teszi közzé Varjassy Lajos polgármester a hirdetményt, amelynek lényeges része a következő:

Arad város törvényhatósági bizottsága a Ferenc-téren létesítendő második plébánia templom építése alkalmával teljesítendő:

Föld, kőműves, elhelyező beton, vasbeton, vas és szigetelő. 2. ács, 3. kőfaragó, 4. szobrász, 5. műkő, 6. tetőfedő és 7. bádogos munkákra nyilvános versenytárgyalást hirdet a következő feltételek mellett:

Az árlejtésen részt vehet minden hazai vállalkozó és iparos, ki üzletének gyakorlására hatósági engedellyel bír.

Ajánlat tehető minden egyes munkacsoportra külön, vagy az összes munkanemekre együtt. (A föld, kőműves, elhelyező, beton, vasbeton, vas és szigetelő munkákra csak együttesen tehető ajánlat.)

Az ajánlatok a polgármesteri hivatalban, 1914. augusztus 1-én déli 11 óráig nyújthatók be, ahol azokat a határidő leteltével azonnal, bizottságilag nyilvánosan felbontják.

Ajánlattevők ajánlataikkal két hónapig kötelezettségben maradnak.

A építkezés 1914. év szeptember hónap kezdődik és 1916. év május hó 1-én fog befejezést nyerni.

Arad törvényhatósági bizottsága fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson, vagy amennyiben a versenytárgyalás eredményét kielégítőnek nem találja, újabb nyilvános vagy zártkörű korlátozott versenytárgyalást tarthasson, esetleg a munkák vállalatba adása tekintetében másként is intézkedhessék.

Az eltűnt pénzeslevél.

— Ártatlanul vádolt vasuti gyakornok. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 26.

A múlt év május másodikán a sofronyai állomáson eltűnt egy kilencszáz koronás pénzeslevél. Hobik Béla állomásfőnök, aki egyúttal a posta kezelésével volt megbízva, május másodikán délután öt órakor összeállította a postaszakot, amelyben elhelyezett egy kilencszáz koronás pénzeslevelet is, a postai pénzeslevelet, amelyeket a békéscsabai postahivatalnak küldött be. A zsákot szabályszerűen lezárta és szokás szerint felakasztotta az állomásépületben egy szegre. Este tíz órakor, amikor az arad-budapesti 609. számú személyvonat beérkezett az állomásra, Péter István málházó a postaszakot feladta a mozgópostán. Amikor a zsákot felnyitották, azonnal konstataálták, hogy a pénzeslevél hiányzik.

Azonnal szigorú vizsgálat indult, amelyet Egry József nagyváradi postafőellenőr vezetett, aki kétségtelenül megállapította, hogy a lopás Sofronyán történt. A zsák lakatjának hartyapirosa ugyanis kétszeres lezárás nyomát mutatta s így megállapítható volt, hogy mielőtt a zsákot a mozgópostán feladták volna, előbb még felbontották. Azonnal kérdőre vontak mindenkit, sőt házkutatásokat tartottak s a gyanu Gyulavári Dezső gyakornokra irányult. Gyulavári lakásán ugyanis harminc koronát találtak, amelyről ugyan azt állította, hogy megtakarított pénze. Ez az állítás azonban akkor nem látszott valószínűnek, mert megállapították, hogy hetvennyolc korona fizetéséből negyven koronát fizetett ellátásért, kifizette lakását és még valami adóságát is.

Gyulavári a gyanúkok alapján letartóztatták s megindult ellene az eljárás. Az aradi kir. törvényszék ma tartotta ez ügyben a főtárgyalást. Gyulavári úgy, mint az egész eljárás során, most is tagadta, hogy a tettet elkövette volna. Elmondta, hogy a kritikus napon egy percig sem volt egyedül az irodában s a harminc korona provenienciáját illetőleg bizonyította, hogy az tényleg megtakarított pénze volt. Tanuként kihallgatták a nyomozást vezető Egry főfelügyelőt, továbbá Hobik állomásfőnököt, Dobó Béla raktárost, Szabó János és Földi Lajos vasuti alkalmazottakat, akik bizonyították, hogy abban az időben, május másodikán este öt és kilenc óra között, amikor a tettet elkövették, egy percig sem volt Gyulavári egyedül. Az egyetlen terhelő tanu Péter málházó volt, az, aki a postaszakot feladta. Péter szerint május másodikán este nyolc órakor Gyulavári a postaszak körül forgolódott, amely egy faköpenyegen lógott.

A bizonyítási eljárás befejeztével Fuchs Albert védőügyvéd erős logikával felépített beszédében bizonyította védencének ártatlanságát. Elmondta, hogy amikor Gyulavarit gyanuba fogták, családja a kárt meg akarta téríteni, aminek elleneben nem tettek volna ellene feljelentést, de maga a vádlott volt az, aki ez ellen, ártatlanságát hangoztatva, tiltakozott. A törvényszék helyt is adott Fuchs dr. érvelésének s a vádlottat a vád és következményének terhe alól felmentette.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Kiskoru aradi kereskedő érvénytelen üzletei.

(Huszezer korona, amelyet nem lehet felhasználni.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 26.

Sztojakovics Milán aradi hentes a múlt évben több sertést helyezett el hizlálás céljából az aradi sertéshizlaldában. Később, szeptember hó elsején pénzre lett volna szüksége, s ezért azt a kérelmet terjesztette elő a hizlalda igazgatójának, hogy neki sertéseire huszezer korona kölcsönt folyósítsanak. A hizlalda nem akarta az egész összeget csak abban az esetben folyósítani, ha Sztojakovics még hétezer-negyszáz korona értékű fedezetet nyújt.

Az alkudozásnál ép jelen volt Dobró György aradi sertéskereskedő, aki szó nélkül kivett a zsehből egy Viktória takarékpénztár által kiállított huszezer koronás betétkönyvet s így szólt:

— Tessék, itt a fedezet. Ha Sztojakovics október elsejéig nem fizeti ki a kölcsönt, akkor, miután a betétkönyv fentartással van kiállítva, megadom a felhatalmazást, hogy az összeget vegyék ki.

Sztojakovics a terminuskor nem tett eleget kötelességének, a sertéshizlalda Dobró szőlította fel, de az sem volt hajlandó fizetni, sem a betétkönyvet feloldani. Erre a sertéshizlalda Dobró, mint kezes ellen keresetet tett folyamatba 7400 korona erejéig.

Ma tárgyalta a keresetet az aradi királyi törvényszék polgári tanácsa. A bíróság a keresetet elutasította és pedig az alapon, hogy Dobró, aki erre a pörben hivatkozott is, még kiskoru. A törvény pedig kimondja, hogy a kiskoru azon ügyletei, amelyekben visszteher nélkül kötelezi magát, még abban az esetben sem érvényesek, ha ahhoz a gyámbatóság hozzájárul, a miről pedig ez esetben szó sincs.

Leégett amerikai város.

(Százötven millió korona kár. — Huszonötezer ember hajléktalan.)

Távirati tudósítás.

Newyork, június 26.

Bostonból jelentik: Massachusetts állambeli Szalem városban tegnap este 7 órakor egy börgyár kigyulladt és teljesen leégett. Tizenkilenc ember súlyos égési sebeket szenvedett. A tűz a börgyárból átsapott a követségi negyedre és félő volt, hogy ott nagy pusztítást okoz. Később megfordult a szél és a lángokat a város központja felé vitte. Attól lehet tartani, hogy az egész város a tűz martalékává lesz.

Berlinből jelentik: A Berliner Zeitung am Mittag táviratot kapott Bostonból, hogy Salem városa teljesen elpusztult. Száz gyár égett le. A tűznek úgy akarták elejét venni, hogy egész épülettömböket felrobbantottak, hogy az elterjedésnek ezáltal útját elvágják, de minden fáradozás sikertelen maradt. Csak az elpusztult gyárak értéke meghaladja a 100 millió dollárt.

Szalemből jelentik: A város elpusztult, a tűz még mindig dühöng, de sikerülni fog lokalizálni. A kár husz millió dollár, tizezer ember hajléktalan maradt. A Mason-uton felrobbantak az olajtartályok. Tizenhárom ház romokban hever, ötszáz sebesültet beszállítottak a kórházba, de el kellett őket vinni, mert a kórház is leégett. A betegeket és árvaház lakóit biztonságba helyezték.

Londonból jelentik: Newyorkból az a hír érkezett, hogy délben sikerült lokalizálni a tüzet Szalemben. A kár 150 millió korona, kétezer ház és 20 gyár égett le, huszonötezer ember hajléktalanul maradt. Az ugynevezett „cipő-negyed,” ahol a börgyarak vannak, teljesen elpusztult. A tüzet már tegnap este eloltották, de egy orkán újra felélesztette. Oltásról szó sem lehetett, mert olajgyarak égtek. Eddig még nem tudják, hogy emberéletben mennyiben esett kár. A városban sötétség uralkodik, mert a villanygyár is leégett.

Prenek Bib Doda nem áruló

(A nagyhatalmak tétlensége.)

Távirati tudósítás.

Durazzó, június 26.

Durazzóból jelentik tegnap este 9 órai kelettel: Az a külföldön elterjedt hír, hogy

Prenek Bib Doda a felkelők elfogták és szabadon bocsátották, nem felel meg a valóságnak.

Durazzóból jelentik: Prenek Bib Doda folytatja előnyomulását. Seregének jobb szárnya Siak ellen operál, balszárnya pedig Resa ellen vonul. Ma reggel óta Prenek Bib Doda Iszkuiban van, mert a csapatok élelmezése és lőszerrel való ellátása Slindzából nehezen megy. A csapatok hadműveleti alapul ugyanis a Rodomi-foktól délnyugaton levő Pietrot választották, ahova sok municiót és élelmiszert indítottak utnak. Isme bombázásánál, kedden a gránátok felgyújtották a petróleumraktárt. A csapatoknak egy halottjuk és hat sebesültjük volt. Az egészségügyi szolgálatot maga Prenek Bib Doda vezeti.

Berlinből jelentik: A Berliner Tageblattnak táviratozzák Durazzóból, hogy a felkelők felezőlitást intéztek Vilmos fejedelemhez és azt követelik tőle, hogy távozzék Durazzóból. A fejedelem azt válaszolta, hogy helyén marad és őt csak erőszakkal lehet eltávolítani onnan. Teljesíteni kívánja azt a hivatást, melyet Európa bizott rája.

Durazzóból jelentik: Schönburg-Waldenburg herceg, a fejedelemasszony testvére ma ideérkezett.

Durazzóból jelentik: Tegnap éjszaka és ma délelőtt nevezetesebb esemény nem történt. A fegyverszünetet ma estig meghosszabbították.

Rómából jelentik: Vilmos albán fejedelem felkérte Károly román királyt, eszközölje ki a hatalmaknál, hogy bocsássanak rendelkezésre nemzetközi csapatokat a lázadás leverésére, mert a maga erejéből nem bír a felkelőkkel. A fejedelem kijelentette, hogy

ha kérését megtagadnák, kénytelen volna a hatalmak által ráruházott mandátumról lemondani.

Románia utasította a hatalmaknál levő követeket, hogy a fejedelem kérését terjesszék jóindulatu elintézés végett a hatalmak elé.

Bécsből jelentik: Illetékes helyen megérfolják azt a hírt, hogy Románia a nagyhatalmakhoz fordult volna Vilmos érdekében katonai közbelépésért. A nagyhatalmak tanácskoznak az egész Albán problémán és teljes az egyöntetőség arra nézve, hogy fennforog annak szüksége, hogy Albánia önálló állam maradjon, de a nagyhatalmaknak nincs szándékukban a közvetlen beavatkozás.

Mennyi Aradon a munkás választó?

(A nyolc körzet jóváhagyása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 26.

Sándor János belügyminiszter azt jelezte a városnak legutóbb küldött, a képviselő-választók összeírásához szükséges mintalapokra vonatkozó leiratában, hogy az összeíró küldöttségek működését szabályozó rendeletét rövid időn belül kibocsátja. Amíg ez meg nem történik, a központi választmányt nem hívja össze Varjassy Lajos polgármester, mert a szükséges előmunkákat a választmány utasítása nélkül is elvégzi a főjegyzői iroda. Angel István dr. a legnagyobb körültekintéssel és nála megszokott alaposággal dolgozza fel az óriási anyagot. A választási törvény becsületes végrehajtása fordul meg azon, hogy a választói névjegyzékek lelkiismeretesen készüljenek el és ezért nem közböcs az sem, hogy az összeíró küldöttségekben kik foglalnak helyet. Megirtuk, hogy nyolc küldöttség lesz négy négy taggal és erre a nehéz, sok időt, odaadást kívánó munkára nehezen akad vállalkozó, mert fizetés nem jár érte. A főjegyző fáradozásainak sikerült a város tanstületeiben érdeklődést kelteni a fontos ügy iránt és már eddig is tizenegy derék tanító jelentkezik, akik hajlandóak szünidejük jó részét feláldozni.

Most már annál is szükségesebb lenne gyors tempóban az összeírást megkezdeni, mert a belügyminiszter ma érkezett leiratával jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, amelylyel Arad két választókerületét nyolc szavazóközre osztja és változtatás nélkül elfogadta a körzetek körülhatárolását, az utcák beosztását.

A miniszter a körzet beosztását tartalmazó közgyűlési határozathoz mellékelte az Országos Statisztikai Hivatal ama munkáját is, amely az aradi két választókerület kijelölésének alapjául szolgált. Ismeretes, hogy a választókerületek alkotásáról szóló törvény az 1910. évi népszámlálás adatai alapján készült, de annak adatai még ma sem kerültek nyilvánosságra. Érdekes számok ezek, amelyek azonban természetesen csak az új választói törvény előtti állapotra vonatkoznak.

A kerületi beosztás alapjául szolgált kimutatás két főszempontból osztályozza a választókat. Anyanyelv szerint két csoportba osztja, míg a nyolcadik rovat azt tünteti fel, mennyi a munkás az illető kerületben.

Az első választó kerület 3860 választója közül magyar 3354, német 247, tót 16, román 190, rutén 1, horvát 1. Munkás 985, egyéb 12.

A második kerületben a 3781 választója közül magyar 2857, német 298, tót 18, román 452, rutén 1, szerb 139, horvát 1, egyéb 15. Munkás 2172.

Amint látható, a beosztás a magyarság egyenletes elosztására törekedett és a számok azt a sokszor hangoztatott alaptalan frázist is megdöntik, hogy a kormány egyetlen törekvése a munkás szavazatok elsikkasztása volt. A beosztás, noha a statisztika azt mutatja, hogy a második kerületben 2172 munkás választó lesz, mégis úgy állapítja meg a kerületet, hogy ebben a túlnyomóan ellenzéki választók által lakott városrészek önálló képviselőküldési jogot kaptak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: *Matyólakodalom*, népszimű. (Be-mutató előadás.)

Vasárnap: Délután: *Cigányszerelem*, operette. Este: *Matyólakodalom*, népszimű.

Hétfő: Délután: *Buksi*, operette. Este: *Aranyeső*, operette.

Kedd: *Timár Liza*, szimű. Varsányi Irén vendégfelléptével.

Szerda: *Pygmalion*, színjáték. Varsányi Irén vendégfelléptével.

Csütörtök: *Tündérlaki lányok*, vígjáték. Varsányi Irén vendégfelléptével.

* A színház jelentései. Szombaton lesz a premierje Garamszeghy Sándor pompás matyó-történetének, amely a színpadra vitte a Matyó-lakodalmat, ezt a színpompás eredeti szokásokkal és viselettel rendelkező népet. Egyszerű falusi kis történet ez, de a naiv mese számtalan derűs epizóddal, néhány pompás groteszk alak szerepeltetésével annyira élénkíti a rutinos színészirő, hogy a közönség két és fél órában keresztül pompásan mulat. Szenzációja lesz a Matyólakodalom aradi előadásainak az is, hogy a darabban előforduló daloknak legnagyobb részét az aradi társulat kiváló művésze, Barics Gyula csinálta. A magaszerezte karakterisztikus matyó-nótát énekel Barics, de az 6 dalát éneklő Heppesné is. Győzőnek pedig Barics egy kuplójából jutott.

Varsányi Irén, a magyar színészet igaz büszkesége, egyik legragyogóbb képviselője a jövő hét három napján az aradi nyári színház vendége lesz. Az igazgatónak csak hosszas tárgyalások után sikerült a vendégszereplés lekötése, mert Varsányi Irén, aki ugyszólván minden este játszott a Vigszínházban, annyira kimerült, hogy a leghatározottabb szándéka a nyarat teljes pihenésben tölteni, elhatározta, hogy minden meghívást visszautasít s sehova sem megy vendégszerepleni. Csapán Araddal tett kivételt a művésznő. A repertoár három pompás darabjában lép fel Varsányi; vendégszerepléseinek sorrendje a következő: Kedd: Timár Liza (cimszerep.) Szerda: *Pygmalion* (Eliza.) Csütörtök: *Tündérlaki lányok* (Boriska.) Varsányi Irén vendégszereplése iránt máris — az első híradás nyomán — rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg; holnap reggeltől kezdve válthatók jegyek a téli színház pénztáránál.

A kettős ünnepen négy előadás lesz és pedig vasárnap délután *Lehár*-operett, a *Cigányszerelem* kerül színpadra Rontay, Diósy, Pataky felléptével, este másodszor kerül színpadra a *Matyólakodalom*. Péter és Pál napján délután a *Buksi* kerül színpadra, este pedig az *Aranyeső*, amelyben Gwendolint Diósy, Jolánt Pataky játssza.

* Az áruló levél. (Az *Uránia* tegnapi bemutatója). Az olasz drámák szenvedélyes tüze lobog fel a tegnapi bemutatott gyönyörű filmdrámában. Paola Monti az olasz színésznők legnagyobbika igazán mesterit produkált ezzel a szerepével, melyben a szerelmétől elszakított leány és a boldogtalan asszony érzelmi világát oly gyönyörűen, olyan mély érzelemmel adta vissza, mint ahogyan azt csakis ő tudja visszaadni kiváló játékaival. A dráma tartalma is megható, egyes jelenetei oly mélyen markolnak az ember érzéseibe, hogy könyvet fakasztanak a néző szeméből és valóban a tegnapi bemutatón megjelent nagyszámú közönség mélyen megilletődve, könyekkel adott kifejezést annak a meghatottságnak, a lelkesedésnek, melyet a kiváló dráma egyes jelenetei keltettek benne. Könyvet fakasztott a műsor második része is, csak hogy ezt már nem a meghatottság, hanem a kacagás okozta.

* A nagy csata az Apollóban. (A gettysburgi csata.) Ujból meggyőződhetünk arról, hogy a kinematográfia nincsenek határai. Amit ma láttunk a „A gettysburgi csata” című képen, az fölülmul minden képzeletet. Valóságos háboru játszódik le előttünk a maga borzalmasságával. Beláthatatlan csapatok vonulnak fel ágyúkkal és más hadifelszerelésekkel. Az ütközetet nem a „kulisszák mögött” vívják meg, hanem előttünk. A háboru minden fenséges borzalmaival döbent meg a lelkünket s osodálta be ezt a kép: hogyan lehetett a vésznon megjelenő hatalmas tömegekkel eljátszani ilyen élethűen ezt a történelmi eseményt?

Ez a film a kinematográfia kulturáját nagy lépésekkel viszi előre s az Apolló-színház dícséretére válik, hogy az előadás jogát megszerezte. A rendkívül érdekes kép szombaton megy utoljára.

* A katonaság az Apollóban. Szokatlan látványban volt ma részük az Apolló-színház látogatóinak. Az Aradon és Kísszentmiklóson állomásozó fegyvernemek katonái csapatokba osztva vonultak fel az Apolló-színházba, hogy megtekintsék a műsoron lévő nagy osztraképet. A Gettysburgi csata katonái szempontból is érdekes látnivaló, aminek a megtekintését maga az ezredparancsnokság engedélyezte. A katonák nagy érdeklődéssel figyelték a déli és az északi csapatok három napon át tartó döntőütközetét.

* Örökre ... társadalmi dráma legközelebb az Urániában.

Elitették a fiúmei bombavetőt

Távirati tudósítás.

Fiume, június 26.

Március 2-án éjjel Wickenburg István fiúmei kormányzó palotájába bombát vetettek. Másnap már el is fogták a tettest: *Belelli* Arduino arconai kőművest, aki a rendőrségen töredelmes vallomást tett. A bomba nem sok kárt okozott, mégis az egész világ sajtója foglalkozott az ügygyel, mert az olasz irredentisták megvádolták a határrendőrséget, hogy ez rendezte a bombavetést. A vád csak rágalom volt. A valóság az, hogy a határrendőrséget egy *Scipioni* József vagyonbukott kereskedő előre figyelmeztette a merényletre. A bombavetés azonban nem úgy történt, mint ahogy *Scipione* besugta. A vizsgálat folyamán azután kitudt, hogy a merényletet *Belelli Scipioni felbujtására* követte el. Felbujtásért akarták tehát *Scipionit* porbe fogni, de nem lehetett, mert olasz alattvaló és nem adják ki. *Belelli* így egyedül került ma a fiúmei törvényszék elé.

A tárgyalás iránt óriási érdeklődés mutatkozott. Kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást *Thierry* Lajos lovag, kuriai bíró, a törvényszék elnöke. Szavazóbírák *Lucics* Kelemen és *Köporossy* Tivadar törvényszéki bírák voltak. A vádat *Mayer* Guidó budapesti ügyész képviselte, a védelmet *Rudán* Dinó dr. fiúmei ügyvéd látta el. *Belelli* Arduino részletesen elmondta, hogyan ismerkedett meg *Scipioni* Józseffel, hogyan bírta rá arra, hogy dobjon bombát a kormányzó palota kertjébe. Beismerte azt is, hogy *Scipioni* ötszáz koronát ígért neki, ha tettét végrehajtja. Nem is tudta, mi a célja az egész bombavetésnek. *Scipioni* azt mondta, hogy először csak hajtsam végre a tettet, majd azután megmondja, hogy mire való volt az egész.

Beusterien Erik határrendőrségi fogalmazót hallgatta ki elsőnek a tanúk közül a bíróság. Elmondta, hogy *Scipioni* jelentkezett nála és nagy titkolódzás közben figyelmeztette, hogy a kormányzóság ellen bombamerénylet készül. Hittek neki, mert egyizben a határrendőrség kezére juttatott egy olasz bankókat hamisító társaságot. *Pasquale* Humili tanu eladta, hogy egy alkalommal arra akarta őt felbérelni *Belelli*, hogy dobjon bombát a kormányzó palota kertjébe. Ígért is neki háromszáz koronát. Ő azonban nem ment bele az alkuba, mert félt a merénylet következményeitől.

Az ügyész és védő beszédei után a bíróság visszavonult ítélőhatalmára. Háromnegyedtizenegy órakor hirdette ki *Thierry* lovag elnök az ítéletet, amely egy évi és harminc napi fogsággal sújtja *Bellelit*. A bíróság egyszerűen kitérte az ország területéről a vádlottat. A büntetésbe beszámították *Belleli* vizsgálati fogságban eltöltött idejét.

TANÜGY.

(—) Beiratás a felsőbb leány iskolában. Az I. osztályba oly növendékek léphetnek, akik a népiskola IV. osztályát sikeresen elvégezték és erről hiteles bizonyítványt mutatnak fel. A beiratás június 29, 30 án és július 1-én délelőtt 9—12-ig történik az intézet igazgatói irodájában. Beiratási díj tizenöt korona; ezt mindenki tartozik megfizetni a beiratáskor. A tandíj évi összege 80 korona.

(—) Áthelyezett segédtanfelügyelő. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Csikós* József Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei kir. segédtanfelügyelőt Arad vármegye kir. tanfelügyelőségéhez helyezte át.

(—) Beiratások a reáliskolában. Az aradi állami főreáliskola igazgatósága már a most lefolyt iskolai év végén, július hó 1—5 éig bezárólag fölveszi a jövő 1914—15-iki iskola évre jelentkező tanulókat délelőttönként 10 től 11 óráig. A fölvételnél be kell mutatni a megelőző évről szóló iskolai bizonyítványt, a születés idejét igazoló anyakönyvi kivonatot és az újraoltási bizonyítványt. Ez alkalommal fölvételi díjak fejében összesen 17 korona 40 fillért kell fizetni. Az így fölvevett tanulók is a többivel együtt az új tanév első napján szeptember 3-ig bezárólag iratkozhatnak be a illető osztályfőnöknél. Akik ezt a kitett határidőig elmulasztják, nemcsak a beírásra való jogosultságukat, de a befizetett fölvételi díjakat is elvesztik. Az igazgatóság is ajánlja a t. szülőknök, hogy a tanulókat, különösen a második és harmadik osztályba fölveendőket, lehetőleg még most az iskolai év végén beírassák, mert így gyermekek fölvetelét minden eshetőség ellen biztosítják.

(—) Az aradvárosi kereskedő tanonciskola záróvizsgái június hó 28 án (vasárnap) reggel 8 órakor tartatnak meg. Az igazgatóság tisztelettel meghívja a vizsgálatra a t. főnököket, valamint szülőket és érdeklődőket.

(—) Beírás. Az Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskolában a beírások az 1914—15. tanévre július hó 1., 2. és 3-án délelőtt 9—12-ig lesznek. Szeptemberben csak akkor vétetnek fel tanulók, ha hely marad. Az alsó osztályba felvehető azok, kik a középiskola vagy a polgári iskola negyedik osztályát sikerrel végezték. Az intézet alsó osztályába beiratkozni kívánó olyan tanulók, kik javítóvizsgálatra vannak utasítva, előjegyezethetik magukat, mely esetben helyük szeptember 2-ig fenn lesz tartva. Akik július 3-ig nem iratkoznak be, azok helyének fennmaradása iránt felelősséget nem vállalok. *Somogyi* Gyula dr. igazgató.

(—) A női kereskedelmi szaktanfolyamban a beírások június hó 27., 30. és július 1—2-án d. u. 4—5-ig lesznek az Aradvárosi Felső Ker. Iskolai igazgatói irodájában. *Somogyi* Gyula dr., igazgató.

(—) Beiratások a női felső kereskedelmi iskolába. A városi női felső kereskedelmi iskolában a beiratások folyó hó 28-án vasárnap, és 29-én hétfőn, valamint 30-ikán kedden folytatódnak. A beírások mindenkor délelőtt 9—12 óráig a felső kereskedelmi iskola földszintjén vannak.

A nyári idény alkalmával.

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portokülömbözöt szíves megtérítését kérjük.

Kártérítés

egyaradi tisztviselő haláláért

(Emberéletbe került vasuti építkezés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 26.

Két év előtt súlyos szerencsétlenség történt a máriaradnai állomás közelében. Akkoriban építették a vasuti viaduktot s Hanthó István aradi jószágigazgatósági számvizsgáló éjszaka az állomásra tartva nem vette észre az építkezést, jó darabot felhaladt a készülő viadukton, amelyen még korlát sem volt. Így történt, hogy Hanthó mintegy öt méter magasból lezuhant s oly szerencsétlenül, sérült meg, hogy kiszenvedett.

Hanthó özvegye kártérítési keresetet tett a Máv. ellen folyamatba. A keresetben hivatkozott arra, hogy a szerencsétlenségért az építető államvasutakat terheli a felelősség, mert az építkezés helyét nem vették korláttal körül. Előadta, hogy férjének 2600 korona törzsfizetése és 800 korona lakbérére, azonkívül még mellékjövédelme is volt s ez alapon a maga és kiskorú gyermekei kártérítési igényét egy összegben 178.000 koronában kérte megállapítani.

Az aradi királyi törvényszék polgári tanácsa Popa György dr. királyi törvényszéki bíró elnöklete alatt ma foglalkozott az ügyel. A törvényszék megállapította az államvasutak kártérítési kötelezettségét, mert a vasutak elmulasztották a köteles gondosságot azáltal, hogy sem jelzőlámpa, sem korlát az építkezésnél nem volt. Viszont a bizonyítási eljárás során tanuk vallomásából és a boncjegyzőkönyvből megállapítást nyert, hogy Hanthó a szerencsétlenség alkalmából boros volt s megállapítást nyert az is, hogy a normális gondossággal dacára annak, hogy jelzőlámpa és korlát hiányzott, a szerencsétlenség elkerülhető lett volna. A törvényszék ezért úgy határozott, hogy a kárt az államvasutak és a sértett közt megosztja s ezért az özvegy részére évi kilencszáz korona kártérítési összeget állapított meg.

Önkéntesek toborzása Albániának.

(Tizennyolcezer jelentkező. — Katonák polgári ruhában.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, június 26.

Gurschner Gusztáv szobrász és Wirth Lipót építész felhívást tett közzé, amelyben felszólították azokat az osztrákokat és magyarokat, akik hajlandók önkéntesként azonnal elutazni Albániába, Durazzóba, hogy jelentkezzenek náluk. Tartalékos tűzérkatonák és képzett lövészek előnyben részesülnek, mert arról van szó, hogy támogassák Vilmos albán fejedelmet a hatalmaktól elvált missziójában, annál inkább, mert Ausztria-Magyarországnak épügy, mint egész Európának nagy érdeke, hogy ebben az országban, amelyben mindenfelől felbuzgatott és félrevezetett lakossága egymást gyilkolja, helyreállítsák a rendet.

Ma estig — mint jelentik — tizennyolcezer ember jelentkezett. A tolongás olyan nagy volt, hogy a rendőrségnek kellett közbelépnie. A jelentkezők között tizenöt kiszolgált tiszt, egy japán és egy bolgár tiszt van, százhatvan bécsi egyetemi hallgató, több román, tizenöt orvos és több nő, akik betegeket óhajtának ápolni.

Az építész, aki tartalékos tiszt, lemondott rangjáról, hogy szervezhesse az expedíciót. Vasárnap egy mezőn szemlét tartanak a jelentkezők fölött, orvossal megvizsgálják őket és ezerhatszázat kiválasztanak közülök. Ezek hétfőn reggel indulnak Trieszten át Durazzóba. Az önkéntesek saját ruhában, saját fehérneműben mennek; hogy kapnak-e zsoldot, nem tudják.

Durazzóból Gurschner táviratot kapott, hogy azonnal induljon, mert hétfőn esetleg már későn lesz.

Hatezer koronás görbe éjszaka.

(Kávéházi multság az aradi törvényszék előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 26.

A múlt év december 21-én nagy multság volt Porczán János Korsó kávéházában. Nyitrai József kucséber egy ismeretlen, gazdász-külső embert vitt este tíz óra tájban a kávéházba. Az ismeretlen előbb két teát, majd bort rendelt, később pezsgőt, míg éjfél felé teljesen elázott. Másnap a mulatozó — Kluger Sándor budapesti marhakereskedő — arra a szomorú tényre ébredt, hogy 6400 korona készpénzből mindössze 540 koronája maradt. Kluger jelentést tett a rendőrségen, amely megindította a vizsgálatot s megállapította, hogy Klugertől a Korsó kávéházban szedték el pénzét ittas állapotban. A detektívek házkutatást tartottak először Nyitrai Józsefénél, akinél 520 koronát találtak, aztán Öreg Julianna husz éves felírónénél, akinél 680 koronát, végül Nagy Mihálynéénél, Porczán sógornőjénél 200 koronát találtak. A Porczán Jánosnál tartott házkutatás eredménytelen maradt. Végül a cigányzenészek, Horvát Gyuri és társai beismerték, hogy a sértettől a mulatozás alkalmával 150 koronát kaptak.

A rendőrségi nyomozás folyamán a gyanúsítottak egymás ellen vallottak, mindegyik a másikra akarta tölteni, hogy a pénzt Klugertől elszedte. Az azonban kétségtelenül beigazolódott, hogy mindenki, aki a kávéházban volt, bolgód-boldogtalan százásokat kapott a részeg ember pénzből. A lefolytatott vizsgálat után a királyi ügyészség Porczán Jánost sikkasztás és csalás büntetével, Nyitrai Józsefet csalás büntetével és lopás vétségével, végre Öreg Juliannát lopás vétségével vádolta. — Az aradi királyi törvényszék Lehrmann Viktor törvényszéki bíró elnöklete alatt ma tartott ez ügyben főtárgyalást.

A főtárgyalás telyamán Porczán János tagadta, hogy illetéktelenül és jogosulatlanul bármily összeget elvett volna a vádlottól. Ő Klugertől 560 koronát kapott, de ennyit tett ki az általa fogyasztott ételek-italok ára, továbbá az a kár, amelyet asztalok, székek, lámpák eltérése okozott. Azt látta, hogy Kluger dobálta a pénzt a pincérnek, kasszírónak, Nyitrainak, de akkor még nem volt annyira ittas, hogy ne tudta volna, mit csinál.

Nyitrai kucséber szintén ártatlanságát hangoztatta. Ő egyik vendéglőben ismerkedett meg Klugerral, aki kerte, hogy vezesse el egy kávéházba, ahol mulatni lehet. Így jutottak el

a Korsóba, ahol Kluger először két teát, majd bort, aztán öt üveg pezsgőt, majd ismét ötöt rendelt. Hogy később mi történt, azt nem tudja, mert éjfél után már nagyon ittas volt. A mulatozás során Kluger megvette tőle kucséber kosarát 200 koronáért, azonkívül apránként még százhatvanöt koronát ajándékozott neki.

— Én üzletember vagyok — mondotta a kucséber — ha pénzzel kínálnak, csak nem dobom el.

Öreg Julianna felírónő beismerde, hogy apránként husz és százkoronánként hatszáznyolcvan koronát kapott Klugertől, aki reggel, amikor ő a szállodába kísérte, teljesen részeg volt. A pénzt a házkutatás alkalmával visszaadta.

Végül magát a sértettet hallgatták ki, aki nem emlékszik semmire.

— Már sokszor mulattam életemben — mondotta — de olyan részeg, mint akkor, nem voltam még soha.

Elmondotta még, hogy körülbelül hatezer koronája tűnt el a görbe éjszakán.

A tárgyalást délben félbeszakították, majd délután négy órakor folytatták. Kovácsik Árpád pincér, a vád koronatanúja, nem volt feltehető s így a vizsgálóbíró előtt tett vallomását olvasták fel. E szerint Kluger Nyitrai társaságában este tíz óra tájban állított be a kávéházba s előbb két teát, majd bort rendelt s ezért 15 forintot fizetett. Aztán Nyitrai unszolására pezsgőt hozatott, egyszerre öt üveget, azonban amikor az italt elébe helyezték, feldöntötte az asztalt, úgy, hogy az, a székek, pezsgősüvegek, minden összetört. Aztán ismét öt üveg pezsgőt rendelt, de csak kettőt vittek neki s három üres palackot. A pezsgőért 160 koronát számított fel Porczán s mikor Kluger négy darab száz koronást adott át neki, hogy abból a csehét vonja le, Porczán az egész összeget zsebre tette. Emlékezete szerint — mert a végén ő is ittas volt — 1400—1500 koronát fizetett ki Kluger, aki azonkívül még a cigányoknak, kasszírónak is szórta a pénzt. Egyizben Kluger kiment a teremből s addig azt a borítékot, amelyben pénzét tartotta, a kasszírónő vette magához. Tanu látta, hogy abban ujnyi vastagságban volt bankó. Egy pár perc múlva tanu is kiment a szeparéból s amikor visszalért, látta, hogy a pénz erősen megfogyatkozott. Nagyobb pénzüsszeget kapott még Porczán sógornője is.

A bizonyítási eljárás a vallomás felolvasásával befejezést nyert. Moróza Dénes kir. ügyész beszédében a vádat módosította: mind a három vádlott ellen, mint tettestársak ellen rablásnak tekinthető lopás büntette miatt emelt vádat.

A törvényszék közel egy óra hosszáig tanácskozott, amíg kihirdette az ítéletet: Porczán Jánost csalás büntette miatt hat havi börtönrre, Nyitrai kucsébert és Öreg Juliannát jogtalan eljuttatás miatt két, illetve egy havi fogházra ítélte. Az elítéltek felebbeztek.

GYÁSZROVAT.

Halálozás. Őszinte és mély részvételt keltett egy köztisztviselőben állott aradi polgár halála. Turay András földbirtokos hunyt el 73 éves korában. Turay János városi számvető édesatyját gyászolja benne. Temetése holnap délután fél öt órakor lesz.

HIREK.

Merénylet az angol király ellen.

— Szóffrazsettek robbantó szerekkel. —
Távirati tudósítás.

London, június 26.

V. György angol király tegnap látogatást tett a derbyshirei ipartelepeken. A király fogadására nagy előkészületeket tettek. Magas, pompás emelvényt építettek és aranyozott borbárszony széket tettek a sátorba. Egy detektívnek feltűnt egy fiatal nő, Irene Casey, aki nagy zöldes színű bőrtáskát vitt és körüljárta az emelvényt. A detektív hozzáugrott és kikapta a kizébből a bőrtáskát, őt magát erősen karonfogta, úgy vitte a rendőrállomásra. Casey kisasszony nem tagadta, hogy robbantó anyagot akart a királyi dízsátor alá helyezni. A bőrtáskában négy csomag veszedelmes robbantószer volt, négy méter gyújtózsín, két villamos zseplámpás, benzin, olló, gummikeztyű. A veszedelmes szóffrazsett, aki nyilván merényletet akart elkövetni a király ellen, vagy legalább is feltűnést és riadalmat akart kelteni, letartóztatásban van. A vizsgálat alatt minden felvilágosítást megtagadott és kijelentette, hogy egy szót sem fognak belőle kicsikarni.

Nottinghamból jelentik: A rendőrbíróság elé tegnap egy asszony került, akit kevéssel a királyi pár megérkezése előtt a fogadáshoz felállított tribünön tartóztattak le. Háromnegyed font robbantó szert találtak nála, azonkívül egy husz láb hosszú gyújtózsínort és egy üveg benzint. Végül szóffrazsett rőpiratokat is találtak nála.

Büntetik az aradi kávésokat.

(Az „eltitkolt“ cukorfogyasztás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 26.

Az aradi kávésoknak különös meglepetéssel kedveskedik néhány nap óta a pénzügyőrség. Sok baja, kellemetlensége van minden kereskedőnek, üzlettulajdonosnak, akinek áruát a fináncok ellenőrzik, mert a trafikosnál könnyen lehet két cigarettával kevesebb, mint amennyit a rendelet kíván, az italmérőnél hiányozhat egy tétel bevezetése, amikor éppen vizsgálatra toppannak be a pénzügyőrök, nem is szólva arról, hogy ember legyen, aki el nem téved a pénzügyminiszteri, fogyasztási, illetékiszabási rendeletek utvesztőjében.

Az aradi kávésok azonban elképedve vették tudomásul, hogy a pénzügyőrség nemcsak szeszre, a sörre, borra, pálinkára, nemcsak a dohányra, bélyegre, a kártyára visel gondot, hanem a cukorra is. Régi, évtizedek óta kávéházat vezető kávésok se hallották mindeddig hírét annak, hogy kimutatást kell vezetniök a pikkoló feketéhez, a félbarna langyos szürve nélkülözhetetlen járór cukorkockákról. A pénzügyőrség dörgedelmes intésben csapott le a mitsem sejtő kávésokra, akik a cukorfogyasztás eltitkolásának bűnében szenvednek. „Miután elmulasztotta a kávéházában fogyasztott cukormennyiség bejelentését — írja a pénzügyi idézés — ezért négytől négyszáz koronára terjedő pénzbírsággal sújtatik. Ha azonban a négy korona minimális pénzbüntetést lefizeti, a további eljárásról eltekintünk.“

A fureza szövegű pénzügyőri büntetőparancs is alkalmas arra, hogy gondolkodóba essen a kávésok: miért ijeszti négyszáz koronás büntetéssel, ha négyvel is beérik. De egyenesen találós rejtvény, hogy miért kell a cukorfogyasztást kimutatni a kávésoknak, amikor külön cukorfogyasztási adót — ne fessük az ördögöt a falra — még eddig nem találtak ki talán a pénzügyőrök sem.

Tizenhatezer korona

egy napi mellékjövedelem.

— Százhatvan jogi szigorlat. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 26.

A híres latin közmondás az istenek gyűlöletéről és a pedagógusról Magyarországon jelentősen módosul: akit az istenek gyűlölnék, abból néptanító lesz, akit az istenek szeretnek, egyetemi tanár. Egy pillanatra ugyanis úgy látszik, hogy ez a foglalkozás a legjövendősebb ma ebben a nyomorgó országban: egyetemi tanárnak lenni. Mert hogy egyébről ne is szóljunk, a tegnapi napi napon kerek számban tizenhatezer korona mellékjövedelmet élveztek a budapesti magyar királyi tudományegyetem jogi fakultásának tanárai. Tegnap volt ugyanis ebben az egyetemi évben az utolsó szigorlati nap, melyre akkora tömeggel jelentkeztek a szigorlók és — fizettek. Százhatvan szigorló fejenként száz koronát, ez összesen tizenhatezer korona egyetlen napra. Csinos összeg, mely teljes egészében megoszlik a vizsgáztató professzorok között, egészen az övék. Ez a vizsgapénz, melyet meg kell fizetnie gazdagnak és szegénynek, a tandíjmentesnek és nyomorgónak is. Tavaly még kevesebb volt, éppen a fele, de a professzori jövedelem kevés volt a hatodik és az ötödik fizetési osztályban. Minden drágább lett csak éppen a vizsga ne dráguljon? Miért ne dráguljon? Erre a kérdésre ugy-e, nehéz lett volna értelmes feleletet adni, így inkább fölemelték a duplájára a vizsgapénzt. Száz koronán alul nem mondják meg nagyságos és méltóságos professzorok, hogy tudja-e valaki a kereskedelmi és váltójogot és kitüntetéssel, egyhangulag, vagy szótöbbséggel tudja-e. Szóval, ilyenkor, amikor összetorlódnak a szigorlatozók és egymás lábán tolonganak a vizsgáztató professzorok elé, nem is rossz foglalkozás egyetemi tanárnak lenni. Az, utolsó napon csekély tizenhatezer koronát jövedelmez.

Mikor tavaly a vizsgadíjakat emelték, az ifjuság mozgalmat indított e szándék ellen. A mozgalom kicsi viharzása hamar elült, nagyon szigorúan megintették az ifjuságot, hogy ebben a kérdésben ne legyen hangos. A fiatalos lelkesedést, progresszív világnézetet, radikális hazafiságot, mindent meg lehet bocsátani. De kérlelhetetlen szigorúsággal jön a megtorlás, ha a tudós professzor urak zsebében próbálnak kotorászni. Hogyisne, mikor ez tizenhatezer korona mellékjövedelmet jelenthet egyetlen szeles júniusi napon.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése, lényegtelen hőváltozás és helyenként eső, vagy zivatar várható. —
Sürgönyprognózis: Enyhe, elvélve csapadék, zivatarok.

— Ferenc Ferdinánd egy műemlékéért. Bécsi tudósítónk jelenti: Nemrég a Schwarzenberg-téren megkezdték egy óriási házesoportlebontását, hogy felépítsék helyére a Majestic-szállodát. Már javában folyt a bontás, amikor Ferenc Ferdinánd trónörökös kezdeményezésére a műemlék központi bizottsága a városi építési hivatalhoz fordult azzal a kéréssel, hogy a Schwarzenberg gyönyörű építészeti szépségének megóvása céljából hagyják meg az ott álló házesoport homlokzatát. Az építvállalkozók ehhez hozzájárultak és így a Schwarzenbergplatz palotásorának külső képe változatlanul fog maradni.

— Aradi pályadíjnyertes tanulók. Budapestről jelentik: A Gyakorló-gyorsírók Társasága által kitűzött rövidítés-alkotási pályázaton két aradi középiskolai tanuló Huszágh Lajos és Blazsowszky Miklós első díjat nyertek.

— Latka Vince — ezredparancsnok. Budapestről jelentik: Mint a Pester Lloyd értesül, Ófelsége Schey Gusztáv altábornagyot és Demár Lajos vezérőrnagyot várakozási illetménnyel szolgálatuktól felmentette. Ugyancsak felmentette a további szolgálatról Jellasics Ervin vezérőrnagyot, a hadügyminiszterium oktatási osztályának parancsnokát, akinek helyébe Leidl Herman vezérkari alezredest nevezte ki. Verona Ervin, a grázi tüzérdandár parancsnoka helyébe a III. tüzérdandár parancsnokává Kratky Károlyt, a nagyszebeni XII. tábori gyorstüzérel ezred ezredesét nevezte ki, ennek helyébe pedig a krakkói III. tábori tüzérezred alezredese, Latka Vince kerül. Latka Vince pár évvel ezelőtt a kisszentmiklósi lovastüzéreg parancsnoka volt és áthelyezésével kapcsolatban Aradon érdekes családi ügyekről beszéltek.

— Az adókirovó bizottság előtt. A adókirovó-bizottság ma folytatta munkáját. A polgárok részéről mintha megcsappant volna az érdeklődés, sokan, különösen a kisiparosok közül, nem jelentek meg, pedig mindenképpen célszerű, hogy az adózók minél nagyobb számban járuljanak a bizottság elé. Nemesak azért, hogy a szokatlan nagy számban való megjelenéssel is igazolják a javaslatok lehetetlenségét, de azért is, mert a bizottság a legmesszebbmenő méltányossággal intézi a polgárok ügyét. A cséplőgéptulajdonosok, cukrászok és csizmadiák voltak ma soron. A javaslat egyik-másiknál nagyobb emelést kísérelt meg, a bizottság azonban jobbra a tavalyi adót állapította meg.

— Másfél milliós örökség. A tintatartó dobálásért fél évi fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélt Zakariás János, volt országgyűlési képviselőt váratlan szerencse érte: nagybátyjától másfélmillió koronát örökölt. Az örökös, Kiss Sándor, azelőtt olajgyáros volt, évtizedek óta azonban visszavonultan, mindenképp elzárkózottan élt Kolozsvár határában levő villájában. Az öreg ur két nap előtt meghalt, temetése előtt néhány órával felbontották végrendeletét, amelyből a legnagyobb meglepetésképpen kitűnt, hogy egész vagyont Zakariás Jánosra hagyta. Többi rokonai csak kisebb összegeket örököltek.

— Százéves csontok. Érdekes leletre bukkantak ma délelőtt a Péter-utca 6. számú háznál. Építőmunkások, akik pincét csinálnak, ásás közben csontvázakat találtak. Nyomban jelentést tettek a rendőrségnek, ahonnan az ügyeltes rendőrtiszt és Hecht Arnold dr. tiszt orvos kimentek a helyszínére. A csontvázakat gondosan kiemelték és az orvos megállapította, hogy körülbelül száz éve lehetnek már a földben. Valószínű, hogy egykor ott temető volt és a csontvázak rég eltemetett halottak csontjai. A csontvázakat újra elhantolták a köztemetőben.

— Három város diákjai Aradon. A vakáció kezdetén keresztül-kasul járnak az ország nevezetesebb vidékeit a tanulmányúton levő diákok. Aradra ma három városból is érkeztek tanáraikkal utazó nagyobb diákesoportok. Itt járt a szombathelyi katolikus főgimnázium tanulmányúton levő csoportja, amely estére tovább is utazott. Az éjszekujvári főgimnázium és a debreceni faipari szakiskola tanulói azonban jobban körülnéznek Aradon, holnap is itt maradnak és a Fehér Kereszt szállóban szálltak meg.

— Sikkasztó kereskedő. Budapestről jelentik: A bécsi rendőrség távirati úton értesítette a főkapitányságot, hogy Ungar Zsigmond odaváló kereskedő tizennyolcezer koronát sikkasztott, azután megszökött. Valószínű, hogy Pest felé vette az útját. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— A pesti Carusó. *Budapestről* jelentik: Érdekes színházi pört tárgyalta ma Vécsey büntető járásbíró. A magyar királyi operaházban történt az eset, néhány héttel ezelőtt. Az operaház előadásra tüzte ki a Don Juant. Az előadást megelőző próbán úgy a magánénekesek, mint a karszemélyzet is megjelentek. A második felvonásban mint ismeretes, van egy jelenet, amikor Don Juannak meg kell ölelgetnie a kardallosnőket. Elvégre ez nem az utolsó dolog, s a kitűnő baritonista szívesen tett eleget a rendezői utasításnak. Sorba ölelgette a csinos hölgyeket, amíg oda nem ért a kar egyik szépéhez, aki történetesen férjes asszony. A baritonista ránézett s egy pillanat alatt kiesett a szerepéből. Tenoristának, sőt a tenoristák királyának, Caruzónak képzelte magát, aki ott áll a híres nevezetes majomketrec előtt. És úgy is tett, mint ahogy Caruso a majomketrec előtt. De hajh, épp olyan hamar utolérte a nemezis, — mint a nagy tenoristát. A csinos asszony — bár ez nem volt benne a rendezői utasításban — csattanós rendreutasításba részesítette a csintalan énekest s azután odahaza elpanaszolta férjének is a dolgot. A férj erre goromba levelet írt a baritonistának s minden jót ígért neki, ha még egyszer ilyen mer cselekedni. A levél miatt fejelentette a férjet, akinek ügyét zárt ülésben ma tárgyalta a büntető járásbíró. Hogy a tárgyalás miképp folyt le, arról nem adhatunk tudósítást, tiltja a törvény.

— Az albán amazonok. *Frankfurtból* jelentik: A „Frankfurter Zeitung”-ban igen érdekes tudósítás jelent meg az albán amazonokról, akiket a latin virgo (szűz) szóból eredő kifejezéssel „virtse”-nek neveznek. A cikkíró *Storfer* elmondja, hogy San Giovanni di Meduában látta az első „virtse”-t. Feltűnt neki a karsu, lányos arcú harcos, kérdezősködött felőle albán vezetőjétől, aki azonban kitérő választ adott. Később megtudta *Storfer*, hogy egy albán amazonnal találkozott. Már a XV. században, a török uralom kezdetén voltak Észak-Albániában „virtse”-k, akik férfivá avatott leányok, többnyire olyan hajadonok, akik egy szívük hajlandósága ellenére kötendő házasság elől menekülni óhajtván, kérték a férfiak rendjébe való felvételüket. Egy lelkész, vagy valamennyi férfi rokona jelenlétében kijelenti a lány, aki „virtse” akar lenni, hogy a férfiak rendjébe óhajt belépni és soha férjhez nem megy. A „virtse” legtöbbször férfi ruhát ölt magára, férfimunkát végez és résztvesz a hadi expedíciókban, ahol a férfiak sorában küzd. Ha egy „virtse” anyává lesz, akkor a halál fia. A megvetett völgyben ilyenkor vérbosszút esküszik, a lány rokonainak és hozzátartozóinak pedig kötelessége megölni a férfi mivoltáról megfélemező amazont.

— A detektiv-mozidramák ellen. *Hehs* Vilmos törvényhatósági bizottsági tag azt kérte *Greén* Nándor főkapitánytól, hogy tiltsa el a mozikban a Fantomas-féle detektiv rémdramákat, mert ezek az ifjúság lelkét megrontják, azt bűnre csábítják, amint ezt számos eset bizonyítja. A főkapitány elutasította a kérelmet, mert véleménye szerint Magyarországon előzetes cenzúra nincs és csak taxative felsorolt esetekben van joga a rendőrségnek a filmek bemutatását meggátolnia. *Hehs* a tanáchoz felelőleg az intézkedés megváltoztatását kérte.

— Beteg diákok. *Bécsből* jelentik: A *Ferenc József* gimnázium VI. VII. és VIII. osztályu tanulói azzal a kérelemmel fordultak a tanári karhoz, hogy rendezzenek számukra sexualhigiéniai tanfolyamot, mert a diákok nagyrésze nemi beteg. A tanári kar elrendelte a kurzust, de megtiltotta, hogy az ott hallottakról a diákok társaiknak beszéljenek.

— A rendőrkutya bravurja. *Budapestről* jelentik: A fővárosi rendőrség évek előtt megpróbálkozott a rendőrkutyákkal, rövid idő múlva azonban a sok költségre való tekintettel, megszüntették a próbálkozást. Azóta csak egyes detektívek nevelnek maguknak kutyákat, amelyeknek néhanapján hasznukat is veszik. Tegnapi Pilisi detektívnek volt egy érdekes esete, amelynek Boby nevű kutyájának köszönhető a nem remélt sikert. A Kertész-utcában összeverekedtek Szabó Imre és Lustgarten Jenő cipészsegédek. A verekedés hevében a harcias Lustgarten bicskát rántott s úgy gyomron szurta Szabót, hogy a mentők vitték súlyos sebével a Rókusba. A verekedés színhelyén nagy néposzűlet támadt, le akarták fogni a merénylőt, aki azonban a zürzavarban futásnak eredt és eltűnt. Az eset délután történt s este kilenc óra körül arra vetődött Pilisi detektív és Boby nevű kutyája. A bicskázás helyén a derék kutya egyszerre megállt s nem akart elmozdulni. A detektív lenézett a földre és egy véres kést látott ott heverni. A kutya egyre húzta visszafelé a gazdáját s elvitte magával a Dob-utca 52. számú házig s ott leszaladt a pincébe. A detektív utána sietett és egy sötét zugban összekuporodva ott találta Lustgarten Jenőt. A cipészsegédet egész testében remegve könyörgött védelemért a detektívhez, akinek sejtelve sem volt a történetekről. A cipészsegéd egész délután ott rejtőzött az emberek elől, mert félt, hogy felismerik és elfogják. Pilisi természetesen bevitte a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

— A nazarénus vezér öngyilkossága. *Makóról* jelentik: Napokkal ezelőtt megirtuk *Dragan* Vazulnak, akit az Alföldön általában nazarénus püspöknök ismertek, Sajtényből való eltűnését. *Dragan* óriás vagyonát nazarénus híveire költötte. Több mint ezer hitsorsosáért vállalt készfizető kezességét, melyeket kevés kivétellel mind maga fizetett ki. Ez idézte elő anyagi romlását. Az utóbbi időben számtalan végrehajtást vezettek ellene, árveréseket is foganatosítottak, ami módfelett elkeserítette a nazarénusok főemberét. *Dragan* eltűnése után a Marosba ölte magát. Csütörtökön vetette ki a víz holttestét az ócsanádi Maros-hidnál, ahol hullája a hid lábánál fevénakadt.

— Mese a román kémekről. Megirtuk, hogy az aradi rendőrségtől Szavu Konstantin a Romanul szerkesztője felkutatását és előállítását kérte *Templinszky* Dezső álhítlagos gyorsrajzolónak, aki azt híresztelte, hogy a tavaly Aradon is járt román társulatban narom kémkedő román tiszt is szerepelt miat színész. A román kémekről fölörpített nyári szenzációval ma is foglalkozik még néhány lap és a Romanul az esetre visszatérve azt közli, hogy a gyorsrajzoló ellen Szavu igenis jelentést tett *Berez* Ferenc rendőrkapitánynál, aki még kedden két detektívet bizott meg a kutatással. A detektívek megkapták Szavu szerkesztőtől a fantáziában gazdag gyorsrajzoló pontos személyleírását, de már nem találták Aradon *Templinszky*-t. A Romanul különben azt jelenti be, hogy kémekről szóló mesét foltáltak ellen „román nemzetiség elleni izgatás” miatt *Albu* Kornél dr. aradi ügyvéd útján fejelentést tesz.

— Rektorválasztás akadályokkal. *Bécsből* jelentik: Az egyetemen ma rektorrá választották *Reinhold* hittudományi kari tanárt. Az orvosi és filozófiai fakultás tagjai nem akartak a hittudományi karból választani, mert ennek tagjai kötelesek a modernista esküt letenni. Csupán Hussarek kultuszminiszter közbelépésének köszönhető, hogy a mint sor szerint rákerült, tényleg a hittudományi karból választották rektort.

— Orvosi hír. *Menyháza* fürdőn Székely Imre dr. budapesti gyakorló orvos fürdőorvosi működését megkezdte.

— Kizártak huszonöt színészt. *Budapestről* jelentik: A Színészegyesület tanácsa tegnap tartotta utolsó ülését a nyári szünet előtt. Az egyesület *Sebestyén Géza* indítványára eljár a kultuszminiszternél és közbenjárását kéri, hogy a kisebb igazgatókra súlyosan nehezedő rendőri díjakat leszállítsák. A tanács huszonöt színészt és színésznőt, akik két éven át az egyesület és a nyugdíjintézet tagdíjait nem fizették, végleg törölt a tagok sorából. A legközelebbi tanácsülés szeptember 2-án lesz.

— Különvonat indulása *Menyházára*. Az aradi és csanádi egyesült vasutak a „Gutenberg” dalkör június hó 28. és 29-iki kirándulására a különvonatot június hó 28-án reggel, 5 óra 28 perckor indítja, azért kéretnek a résztvevni óhajtok, hogy lehetőleg 5 óra 10 perckor kint legyenek az állomásnál. Jelentkezések elfogadhatnának egész nap az Aradi nyomda részvénytársaságnál és kint az állomásnál indulás előtt.

— Folyóba zuhant vonat. *Tifliszből* jelentik: A Vladi-Kaukázusi vasut egyik szárnyvonalán borzalmas szerencsétlenség történt. Egy tehervonat kisiklott és a vízbe zuhant. Öt ember életét vesztette, ketten súlyosan, egy utas könnyebben megsérült. Három embert elcsodort az ár.

— Hirtelen halál. A *Demeter-u.* 103/a. számú ház lakóinak tegnap délután feltűnt, hogy az ott lakó *Végh* István 70 éves lakatos egész nap nem jött ki lakásából. A házbeliék előtt gyanus lett a dolog és kopogni kezdtek az egyedül álló ember lakásán. Feleletet azonban nem kaptak és ezért jelentést tettek a rendőrségnek, ahonnan kiment a helyszínére az ügyeletes rendőrtiszt. Minthogy ismételt kopogtatásra sem kaptak választ, betörték az ajtót és behatoltak a szobába, ahol holtan feküdt az öreg. Az ügyeletes orvos megállapította, hogy szívszélhűdés ölte meg.

— Hungária kávéházban folyó hó 27-től, szombattól kezdve *Káló Géza*, nagyenyedi cigányprimás teljes zenekarával, külföldi utjától visszatérve, tíz estén át hangversenyt tart. 3943

— *Harminc* százalékkal olcsóbb lett a gyermekkocsi a *Fischer* Nagy Áruház Gyári raktárában Aradon, Szabadság-tér 12. száma alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

— *Neptun* strand-fürdő, modern berendezés, nap- és légfürdők. *Uzoda* uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 3574

SPORT.

Aradi katonák győzelme Temesvárotn.

(A honvédek football csapata a hadtestversenyeken.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 26.

Az Atletikai és lövő versenyeket mint megirtuk, az ezredek football csapatainak mérkőzése előzte meg. Az előmérkőzésekből győztesen kikerült öt ezred csapata került döntő mérkőzésekbe, melyekből általános meglepetésre a katonai körök méltó csodálkozására a gyulai honvéd gyalogezred football csapata került ki győztesnek.

Előttünk is érthetetlen volna az eredmény, ha nem tudnánk azt, hogy a gyulai ezred csapatának 11 embere között kitenc ember az aradi zászlóalj legénységéből került ki. Gyula nem sport életet élő város s csak így érthető, hogy ezrede mégis győzelemhez jutott.

Arad már évekkal megelőzte a sporttelepben a többi városokat. Honvéd legénysége volt az első, mely tisztikarának modern gondolkodásából a sportoláshoz fogott s amikor az aradi zászlóalj legénysége hétről hétre gyakorlatozott az AAK. sporttelepén, bizakodó reménységgel néztünk a katonai versenyek elé.

Amikor az előmérkőzésekből a gyulai meglepetésszerűen győztesen került ki s a temesvári 61-ik gyalogezred legyőzte a 43-ik

Lázár Jenő

Fogtechnikai terme

ZRINYI-UTCA, Br. BOHUS PALOTA II. KAPU.
Szabad liffhasználat. Telefon 993. szám.

Vizsgázott fogtechnikus.

Foghuzás. Műfogak. Fogtömés.

gyalogezredet, a 20-ik gyalogos tüzérezredet, a döntőre szembe került egymással a két csapat a temesvári közönség nagy érdeklődése mellett.

A mérkőzésen a hadtest teljes tisztikara is résztvett. A játékot Steinhübel Zoltán, a Kinizsi sportegylet intézője vezette.

Heves és lelkes küzdelem után a temesvári háziezredet 2:1 arányban verték le a gyulaiak, illetve aradiak s megnyerték a hadtest ezüst football vándordíját s tizenegy I. ezüst érmet.

A csapatban különösen Tóth, Kornis és Dehelán nevű aradi játékosok tűntek ki.

+ Két bajnok-csapat lesz vasárnap és hétfőn az Aradi Atletikai Klub vendége. Elsőrendű sportlétványosságban lesz része az aradi publikumnak: vasárnap a Győri Egyetértés, Magyarország vidéki bajnoka. Hétfőn pedig a Terézvárosi Torna Klub, a másodosztályú bajnokság győztese jön Aradra, hogy összemérje erejét az AAK. csapatával. Az AAK. teljes csapatával megy a küzdelembe, hogy az eddig elért sikereihez méltóan állja meg a helyét ezuttal is. Ugy a vasárnapi, mint a hétfői mérkőzés délután 6 órakor kezdődik az AAK. Török Gábor utcai pályáján.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

= A só ára. Julius hó 1-től a helybeli sóhivatalnál a következő sóárak lépnek életbe: Konyhasó, a kincstári sóraktárból 22 korona 21 fillér. Marhasó, a kincstári sóraktárból 10 korona 35 fillér. Konyhasó, teljes vasuti kocikban a vasuti állomásról 21 korona 89 fillér. Marhasó, teljes vasuti kocikban a vasuti állomásról 10 korona 06 fillér.

Budapesti áru- és értéktörzs.

Felirat: Budapest.

Budapest, június 26.

Készárú.

Amerika változatlan. Kereslet megfelelő. Kínálat gyenge, 5 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli sárlat	3 órai sárlat
Busa 1914. októberre	12.86 - 12.87	12.80 - 12.81
Busa 1915. áprilisa	13.02 - 18.03	12.96 - 12.97
Rosa 1914. októberre	9.30 - 9.31	9.24 - 9.25
Tengeri 1914. júliusa	7.41 - 7.42	7.38 - 7.39
Sab 1914. októberre	7.80 - 7.61	7.56 - 7.57

Az árak 50 kilónként számítva.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

9401

NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1914. június 27-én.

Itt először:

Matyó lakodalom.

Enekes falusi történet 3 felvonásban. Irta: Garamszeghy.

SZEMÉLYEK:

Therza Erzsé. Benkőné.	Zsuzsa, neje	Föllinuszné.
Kis Pál Mihály Herold Ede	Matyi, fiuk	Barics Gy.
Kati Harath J.	Gáspár István	Várnay Jenő.
Peta Bizza Laci	Kis bíró	Gyöző A.
Jankó Virág László	Rozsi néni	Lászi Etel.
Murányi János Polgar S.	Panni	Pataky V.

Kezdeté este 8 órakor.

ARADI KÖZLÖNY

1914. évi július 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlönyre.

Az Aradi Közlöny ma Magyarország legelterjedtebb, legértelmesebb és legkedveltebb vidéki napilapja. Hétköznaponként 16 - 20, vasárnap és ünnepnaponként 28-36 oldalon jelenik meg. Az Aradi Közlöny-t a közönség minden rétege olvassa, épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

egy hónapra 2 K. — fill.
negyedévre 6 " — "

Vidéken:

egy hónapra 2 K. 40 fill.
negyedévre 7 " — "

Minden legalább negyedéves előfizető, (akkor is, ha havonként fizet elő), továbbá, ki időközben lép vagy most lépett előfizetőink sorába, ajándékkul ingyen és bérmentve kapja

az Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

az 1914. évre.

NYILTÉR

Limbeck János és Fia „Első m. k. szab. ércokporsó-gyára és temetés-rendező vállalata.

Alulírottak fájdalomtelt szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetlen jó édesatyá, nagyatya, após, nagybácsi és rokon

Turay András,

földbirtokosnak,

folyó évi június hó 25-én este 8 órakor, életének 78-ik évében, hosszas és súlyos betegség következtében a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát.

A megboldogult hült tetemei folyó hó 27-én d. u. 1/2 órakor fognak Kossuth-utca 49-ik sz. saját házából, a felső-temetőben a róm. kath. szertartás szerint, a családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat pedig az elhunytak lelkiüdvéért július 3-án d. e. 9 órakor fog a főtisztelendő Minoriták szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Béke porai felett!

Arad, 1914. évi június hó 26-án.

Turay János, Balajthy Nándorné szül. Turay Jolán, Turay Béla, gyermekel. Turay Ilonka, Turay Anna, Ifj. Balajthy Gyuliska, Balajthy Juliska, unokái. Turay Jánosné szül. Komjáthy Ilonka, menyee. Balajthy Nándor, veje. özv. Turay Antalné szül. Gazdag Brsébét, Turay Antalné szül. Dávid Lujza, Kárpáti Jánosné szül. Domonkos Janka, Draveczky Béla, Virág Lajos, K. Nagy Lajos, sógorai és sógorai. Turay Antal, Kárpáti János Draveczky Béláné szül. Kriván Aranka, Virág Lászlóné szül. Kupsa Ida, Virág László és neje szül. Asztalos Miczi, özv. Greguss Sándorné szül. Lukács Julia, Lukács Imre, Lukács László, K. Nagy Lajosné szül. Lukács Róza, özv. Szekula Józsefné szül. Lukács Mariska, unokaöccsei és hugai.

Ügyvédi irodák b. figyelmébe.

A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

„MODIANO” CLUBSPECIALITÉ

A LEGDRÁGÁBB DE A LEGJOBB!

Dr. Orvosi tanácsra úgy a hivatalok mint a laposokak nyomtatlanok, de mindenikben benne van a nyomdászat az előző és a győztes előző és a győztes

Árlejtési felhívás!

Medgyesegyháza község 26/911. számú határozatával 1 mélyfúrású árlejtési kut létesítését szándékolván, erre nyilvános árlejtést hirdet. A furás a község belföldi területén munkaadó által kijelölendő ponton készíthető, előírt mélység 400 méter, a befúró cső átmérője $3\frac{1}{2}$ " = 89 mm. A kijelölt ponthoz legközelebb eső mélyfúrású kutak Cs.-Apáca Kétegyháza. Ajánlatot csak az erre a célra szolgáló úrlapon lehet tenni, mert ettől eltérő ajánlatok figyelembe vételre nem fognak. Az ajánlati úrlapon az alkalmazandó csővek anyaga, külső és belső átmérője és kapcsolási módja pontosan megadandó. Ajánlati úrlap, furási feltelek és szerződés minta a község előljáróságánál díjtalanul kapható s megegyezik a m. kir. belügyminisztérium műszaki osztálya által használtakkal. Csakis oly vállalkozók ajánlata vétetik figyelembe, kik hivatásszerűleg foglalkoznak a kútfúrással. Ajánlattevők tartoznak bánatpénzzel ötszáz koronát, vagy ilyen értékű állami munkálatokkal óvadékképes értékpapírt letétbe helyezni. A letétnyugta az ajánlathoz csatolandó. Bánatpénznél külső ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi július hó 20-ig az előljáróság címére zárt borítékban „Ajánlat Medgyesegyháza község mélyfúrású kutjának építésére” címmel küldendők vagy adandók be, később, távirati úton érkezett, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. A beérkezett ajánlatok Medgyesegyháza községénél 1914. évi július hó 21-én 8 óraker fognak felbontatni. A felbontásnál az ajánlattevők, vagy meghatalmazottjaik jelen lehetnek. Az ajánlattevők ajánlataikkal a 83000/1907. B. M. számú Közszállítási szabályrendelet értelmében a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. A község fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon fog választani, esetleg a furás létesítése tárgyában másként intézkedik.

Medgyesegyházán, 1914. évi június hó 23-án.

3933

Előljáróság.

15977—1914. kh. sz.

Vásári hirdetés.

Arad szab. kir. városban az idei nyári országos vásár folyó évi július 3-ától bezárólag július 7-ikéig fog megtartatni. Az állatvásár a Birkás dűllőben lévő új vásártéren július hó 3., 4. és 5-én tartatik és arra július hó 3-án reggel 4 órától kezdve, az Aradon járványosan fellépett száj- és körömfájás betegség folytán csak lovak és levágásra szánt sertések hajthatók fel. A sertések Arad város területéről vagy területére, lábón vagy lófogatu kocsin, más községekből vagy más községbe, kizárólag lófogatu kocsin.

A zárlat tartama alatt az aradi hetipiacok vagy vásárokról sertéseket csak Arad város területére és Aradvármegye területén fekvő községekbe szabad lófogatu kocsin elszállítani, ellenben más törvényhatóság területére avagy Horvát-Szlavon országokba, Bosznia és Hercegovinába, Ausztriába és a vámkülföldre külön ministeri engedély nélkül elszállítani tilos.

A vásártérre vezető utirányok:

A Gróf Károlyi Gyula híd felől érkezők részére: Bockó, Asztalos Sándor utca, Szabadság-tér, Vörösmarthy-, Deák Ferenc-, Fábrián-, Batthyány-, Kossuth-, Vécsey-, és Kasza utcák.

A Pécskaik és Kürtösi-úton érkezők részére: Pécskaik-ut, Fasor-, Kossuth-, és Vágóhid-utca.

A Nagyváradi- és grf. Tisza István-ut felől érkezők részére: Nagyváradi-, grf. Tisza István-ut, Boros Béni-tér, Karolina-, Varjassy Vöze-f-ut, Kossuth-, és Vágóhid-utca.

Arad, 1914 június hó 25.

Green Nándor s. k.
főkapitány.

Figyelmeztetés.

Az elkerített lóvásártérre is szabad szekérbe fogott lovat bevinni, de csak akkor, ha a szekérbe fogott lovak is szabályszerű marhalevéllal vannak ellátva.

Aki a szekérbe fogott lovakat nem szándékozik az elkerített állatvásárra bevinni, marhalevél nélkül is bejöhethet a külön kijelölt helyre.

A kisjenői főhercegi uradalom

mintegy 50 kat. holdnyi gyümölcsösöknek termése — **alma és szilva** —

eladó.

A termés letakarítása a vevő feladata. —

Ajánlatok az uradalmi felügyelőséghez Kisjenőre címezendők.

Menetrend.

Arad—Brád.

Arad	ind.	505	552	622	653	854	1153	1240	256	420	500	709
Ujszentanna			640				1238					
Pankóta			631									
Borossebes												
Honczó		411				1247						
Brád	érk.	655		1138	218			741	911		707	1000

Brád—Arad.

Brád	ind.		403	730		936		137	430			
Honczó												
Borossebes			556									
Pankóta												
Ujszentanna												
Arad	érk.	652	727	1034	848	131	815	350	1134	624	748	845

Ujszentanna—Kétegyháza.

Ujszentanna	ind.	643	942	1242	857	608	809
Kétegyháza	érk.	815	1111	224	541	747	952

Kétegyháza—Ujszentanna.

Kétegyháza	ind.	405	538	750	1047	301	624
Ujszentanna	érk.	554	735	923	1233	443	753

Borossebes—Menyházafürdő.

Borossebes	ind.	1018	csak ünnep- és vasárnap	1245	naponta	640
Menyházafürdő	érk.	1133	VI/1—VIII/31-ig	152	VI/1—VIII/31-ig	747

Menyházafürdő—Borossebes.

Menyházafürdő	ind.	naponta	512	225	csak ünnep- és vasárnap	524
Borossebes	érk.	VI/1—VIII/31-ig	615	350	VI/1—VIII/31-ig	630

A vastag számok a gyorsmotor-, a rendes számok a motoros-, a dült számok a személyvonatokat jelzik.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

Is 8 nap alatt mindenki megszabadul a Hájós-féle ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legskerebben és teljesen csak a „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
Alapított 1836. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

14542—1914.

Hirdetmény.

A m. kir. honvéd hadapród iskolaiban 1914/15. tanév kezdetén az Arad sz. kir. város közönsége által alapított helyek egyike beöltendő lesz.

A pályázati feltételek a városi katonai osztályban betekinthetőek és a pályázati kérvények bezárólag f. évi július hó 1-ig a város polgármesterénél nyújthatók be.

Arad, 1914. június hó 13.

A városi tanács.

Veszek

vagy más tárgyakra átcserelek: zálogcédlákat, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és brillián tárgyakat

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota

Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ékszer-raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

14861—1914.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter a 7646/Elnöki B. 1914. sz. közzétételével következőleg intézkedett:

Az 1913. évi október hó 15-éről 11870 elnöki B. szám alatt kelt körrendeletem kapcsán közlöm a törvényhatósággal, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter úrral egyetértőleg létrejött megállapodás értelmében a csapattestek (osztályok) intézetei az utolsó fegyvergyakorlat alól, a véderő törvény 48 §-a 1. pontja hetedik bekezdése alapján való felmentés kedvezményének tényleges szolgálatban álló egyének részére való megadásáról az elsőfoku kiegészítési hatóságokat csak az illető hadköteleseknek szabadságolása, illetőleg nem tényleges viszonyba való helyezése alkalmával fogják értesíteni.

Ha azonban tartalékos vagy póttartalékos részesítették a véderő törvény 48. §-a 1. pontja hetedik bekezdésének b) betűje alapján ebben a kedvezményben akkor az illető parancsnokság az elsőfoku kiegészítési hatóságokat a kedvezmény megadásáról esetről-esetre azonnal fogják értesíteni.

Felhívom a törvényhatóságot, hogy ezt a rendeletemet tegye megfelelő módon közhírré és arról tudomásvétel és mihez tartás végett járási tisztviselőket értesítse.

Arad, 1914. június 12.

A városi tanács.

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 241.

Ajánlja

költözködők figyelmébe: villamos világítási berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket a minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villamos csillárokat, villamos fő-szédényeket, villamos vasalókat, villamos hajszárító vasakat, Wolfmark lámpákat és mindennemű villamos alkatrészt.

Arad-Csanádi Egyesült Vasutak menetrendje. Érvényes május hó 1-től.

Arad-Szeged.											
Kilométer-távolság	Allomások	By. M. 1	Sz. V. 31	Mot. V. 15	Mot. V. 17	By. M. 3	Mot. V. 19	Sz. V. 33	Mot. V. 21	I. II. III.	
	Wien Stb. ind.	1205	1205	1205	—	—	1020	1020	—		
	Bpest kpu	990	990	1125	—	—	705	750	230		
	Nagykikinda	—	—	—	—	680	680	1125	—		
	Temesvár	427	427	—	815	815	—	224	500		
	Tövis	817	817	815	351	351	—	1048	—		
	Brád	—	—	—	403	403	780	988	187		
	Arad ... ind.	regg. 6-16	regg. 6-40	d. e. 8-45	d. e. 11-05	d. e. 11-48	d. u. 2-25	d. u. 4-13	este 7-16		
5	Nagybuzsák...	—	—	—	X8-55	X11-14	—	—	X7-23		
9	Csátelepi hízláda	—	6-57	9-04	X11-22	—	2-35	4-32	X7-33		
13	Pecskaszenttamás	—	▲7-05	▲9-13	X11-30	—	X2-52	X4-41	X7-32		
21	Opécska ...	6-47	7-25	9-31	11-47	12-17	3-09	5-08	7-58		
29	Opécskai tany.	—	—	X9-45	X12-01	—	▲3-22	▲5-22	X8-10		
35	Battonya	Mot. V. 7-04	7-52	9-58	12-13	12-25	3-35	5-36	8-20		
40	Tompapuszta	—	8-03	X10-08	X12-23	—	X3-44	5-47	8-31		
45	Belsőpereszuta	—	X8-12	X10-17	X12-32	—	X3-52	5-56	X8-39		
52	Mezőhegyes erk.	reggel 7-26	8-26	10-31	12-46	12-59	4-05	6-10	8-51		
	Kétegyháza erk.	—	959	959	—	225	—	748	—		
	Orosháza erk.	412	543	543	915	1150	—	823	—		
	Orosháza ind.	340	—	620	—	—	—	846	—		
	Mezőhegyes ind.	5-42	7-27	8-48	10-34	1-15	1-01	4-10	6-30		
62	Csanádapalota	6-00	▲7-40	9-05	10-59	1-35	1-16	4-27	6-43		
68	Nagylaki kendergy.	X6-09	—	▲9-16	11-04	X1-46	—	X4-37	7-01		
70	Nagylak ...	6-14	7-52	9-27	11-12	1-57	1-28	4-43	7-10		
77	Magy.-csanádmező	X6-24	—	9-40	11-25	X2-08	—	X4-53	7-23		
80	Apátfalva erk.	6-30	8-05	9-48	11-33	2-16	1-41	4-59	7-30		
	Hmvásárh. erk.	—	—	657	—	—	—	782	—		
	Nagyszentmiklós ind.	Mot. V. 1004	1004	—	—	—	—	780	405		
	Apátfalva ... ind.	II. III. 6-31	8-06	9-53	11-39	2-17	1-42	5-04	7-35		
89	Makó ... erk.	reggel 6-46	8-18	10-11	11-50	2-33	1-54	5-19	7-53		
95	Kiszombor ...	4-09	6-50	8-23	10-43	11-58	2-34	1-56	8-15		
99	31. sz. őrház m. h.	4-23	7-03	8-35	10-59	12-09	2-48	2-07	8-35		
102	Gizellátelep kiterő	X4-31	X7-10	—	X12-16	—	—	—	—		
108	Deszk ...	X4-36	X7-15	—	▲11-15	▲12-22	—	▲5-48	—		
114	Szőreg ... erk.	X4-38	X7-24	—	▲11-28	▲12-33	X3-13	X5-59	9-01		
	Temesvár erk.	4-53	7-35	9-01	11-41	12-45	3-25	2-31	9-14		
	Nagybecsk. erk.	786	1288	1288	207	606	904	606	822	518	
	Szőreg ... ind.	924	311	311	450	—	921	—	921	649	
118	Újszeged ...	5-08	7-40	9-02	11-46	12-47	3-26	2-32	6-17	9-18	
122	Szeged erk.	X5-08	X7-48	—	X12-55	X3-35	—	X6-35	—	—	
	Szeged-Rökus erk.	5-13	7-53	9-12	12-00	1-00	3-40	2-42	6-30	9-31	
	Bpest nyu. erk.	—	802	1030	—	280	—	344	—	242	
	Wien Stb. erk.	915	105 125	125	—	630 750	1110	630	—	515	
	Temesvár erk.	845	985 620	620	—	560	—	550	—	1214 540	
	Temesvár erk.	—	1233	1233	—	606	904 822	606	—	518	

Szeged-Arad.											
Kilométer-távolság	Allomások	Szem. V. 32	Mot. V. 14	Mot. V. 16	Gyors M. 2	Mot. V. 18	Szem. V. 34	Mot. V. 20	Gyors M. 4	Mot. V. 22	I. II. III.
	Temesvár ind.	9-45	—	451 748	—	9-25	100	1-40	1-40	9-28	—
	Wien Stb.	345 10-10	450	—	1110	—	1110	—	—	9-28	9-28
	Bpest nyu.	805 10-15	1055	—	8-25 5-30	5-30	880	—	—	2-40	1215 2-40
	Szeged-Rök.	1-14	540	8-35	1116	1116	—	4-45	—	—	—
	Szeged ind.	reggel 3-06	reggel 6-10	d. e. 10-35	d. u. 12-36	d. u. 1-56	d. u. 3-17	d. u. 5-06	este 6-33	este 7-25	
4	Újszeged ...	—	X6-15	X10-40	—	X2-01	—	X5-12	—	X7-31	
8	Szőreg erk.	3-19	6-23	10-48	12-46	2-09	3-31	5-21	6-41	7-41	
	Nagybecsk. ind.	718	—	621	621	621	1127	1127	1-18	118	
	Temesvár erk.	925	—	451 748	525	925	100	140	—	—	
	Szőreg ... ind.	3-20	6-24	10-49	12-47	2-10	3-32	5-22	6-42	7-42	
14	Deszk ...	3-32	X6-35	11-02	—	2-24	3-44	X5-34	X7-55		
20	Gizellátelep kiterő	▲3-42	▲6-45	X11-15	—	—	—	5-47	—	8-10	
23	31. sz. őrház m. h.	—	X6-50	11-20	—	X2-34	—	5-52	—	X8-18	
27	Kiszombor ...	3-58	7-03	11-29	1-13	2-48	4-06	6-01	▲7-06	X8-32	
33	Makó ... erk.	4-08	7-15	11-41	1-23	3-00	4-18	6-15	7-15	8-32	
42	Apátfalva erk.	4-23	7-17	11-51	1-27	3-02	4-35	6-18	7-18	8-32	
	Nagyszentmiklós erk.	—	1004	—	—	—	780	—	—	—	
	Hmvásárh. ind.	—	615	—	—	—	355	—	—	—	
	Hmvásárh. erk.	940	940	—	—	—	732	—	—	—	
	Apátfalva ind.	4-39	7-33	12-07	1-42	3-18	5-00	6-35	7-33	—	
46	Magy.-csanádmező	4-47	X7-40	X12-14	—	X3-25	5-09	X6-42	—	—	
52	Nagylak ...	5-01	7-52	12-27	1-57	3-37	5-22	6-51	7-48	—	
54	Nagylaki kendergy.	5-07	X7-57	X12-32	—	X3-42	5-28	X7-01	—	—	
60	Csanádapalota	5-13	8-08	12-43	2-09	3-53	5-39	7-12	▲7-57	—	
71	Mezőhegyes erk.	5-55	8-25	1-00	2-23	4-09	5-56	7-35	8-11	—	
	Orosháza erk.	Mot. V. 8-09	10-39	—	—	—	8-23	—	—	—	
	Orosháza ind.	12	3-40	6-20	—	—	3-38	—	—	—	
	Kétegyháza erk.	II. III. 7-00	9-59	2-25	580	580	7-48	—	—	—	
	Kétegyháza ind.	reggel 4-12	5-43	11-50	1150	—	3-38	—	—	—	
	Mezőhegyes ind.	4-00	5-50	8-27	1-02	2-37	4-11	6-11	8-13	—	
78	Belsőpereszuta	X4-14	X6-03	X8-39	X1-15	X4-24	X6-34	—	—	—	
83	Tompapuszta	X4-27	6-13	X8-47	▲1-24	X4-33	6-34	—	—	—	
88	Battonya	4-35	6-25	9-00	1-35	2-51	4-44	6-47	—	—	
94	Opécskai tany.	X4-47	—	X9-11	1-48	X4-54	—	—	6-38	—	
102	Opécska ...	5-04	6-50	9-30	2-02	3-09	5-10	7-12	8-58	—	
110	Pecskaszenttamás	5-20	7-06	X9-44	X2-17	X5-25	X7-25	—	—	—	
114	Csátelepi hízláda	5-30	7-16	9-53	2-26	—	5-35	7-35	—	—	
117	Nagybuzsák...	X5-38	X7-16	X10-00	2-35	X5-48	—	—	—	—	
122	Arad ... erk.	7-33	10-10	2-43	3-37	5-53	7-51	—	—	—	
	Brád erk.	—	7-41	9-11	—	—	—	—	—	—	
	Tövis erk.	—	5-38	11-35	11-35	12-00	—	—	8-08	—	
	Temesvár erk.	—	2-12	6-03	6-03	8-30	12-03	—	12-09	—	
	Nagykikinda erk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Bpest kpu erk.	—	—	920	920	—	—	—	5-45	—	
	Wien Stb. erk.	—	625	625	—	—	1140 345	—	1140 345	—	

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3861

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

A volt

Sakszövetség

és 3954

lengyelclub

fényes berendezése

többek között baccarat-asztal, kártya-asztalok, uri szobák, bőrbutorok, festmények, csillárok, szőnyegek, stb. stb. **egészben vagy darabonként is eladó.** A helyiség részenként, garzon lakás, üzlet vagy iroda részére azonnalra kiadó. Budapest, Andrássy-ut 35. I. emelet.

422—1914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező fa- és fémipariskola valamint az árva-házépületnek eternittel való fedése iránt főlyó év június hó 30-án d. e. 1/11 órákor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1914. évi június hó 22-én tartott üléséből.

A gazdasági székek.

Konstantinápolyi kenyér-sütő-vállalat.

Tisztelettel értesitem Aradváros közönségét, hogy f. hó 23-án Deák Ferenc-úton 18 sz. alatt egy jól berendezett

Komlóskenyér sütődét és elárusító üzletet

nyitottam, hol naponta kétszer, u. m. reggel 8 és d. u. 2 órákor frissen sült komlóskenyér, mely nem savanyodik, nem penészedik és íze kitűnő, áll a m. t. vevőközönség rendelkezésére.

Viszontelárusítóknak kedvezmény

Sütésre kenyeret elfogadok reggel 8 és délután 2 órákor.

Kahreman Omer, pékmester.

12080—1914. kh. sz.

Hirdetmény

Tekintettel a közelgő meleg időszakra a közegészség és köztisztaság szempontjából felhívom a közönség figyelmét a következőkre:

Bármely, a házon kívül beszerzett élelmi és élvezeti cikk biztosan ártalmatlaná tehető felforrálás vagy főzés, vagy sütés által, mert ez uton a bacillusok csirái elöletnek. Kenyér- és termény-félék (zsemle, kifli stb.) a sütőben vagy a tűz felett való piritás által tehető ártalmatlanokká.

Ajánlatos az ivóvizet felforratni, különösen oly házaknál, ahol vízvezeték nincsen. A forrált és ezután lehűtött víz szokatlan ízét kevés citrom lével, ecettel vagy kevés bor hozzáadásával lehet javítani.

Meghagyom és szigorúan ellenőrizni fogom, a házak udvarainak tisztán tartását. Mindennemű szerves hulladékok és rothadó anyagok az emberek lakásai köréből és környezetéből a lehető legalaposabban eltakarítandók, semminemű szennyvíz az utcára ki nem önthető. A kutak és azok környékei tisztán tartandók, azok közelében pocsolya, szemét, állat ürösztő stb. ne legyen amennyiben a kut körüli föld szennyes, vagy fertőzött, az felásandó és helyében tiszta föld helyezendő. Nem engedhető meg, hogy a kutak mellett ruhákat mossanak. piszkos edényeket, tartányokat suroljanak. Baromflakat tisztítgassanak s meg akadályozandó minden művelet, melynek folytán fertőzött víz a kutba beszivároghat. Nyílt kutak fedővel, vedrek keresztvassal ellátva legyenek. Óvakodjunk a kutak vedreiből edénnyel való bemerítés útján vizet meríteni.

Elrendelem az árnyékszékek, pöcegödörök, emésztő gödörök és csatornák mint főképp rothadó szerves anyagokat tartalmazó helyek szigorú tisztántartását, különösen pöcegödörök alapos kitarítását, azoknak carbóldattal vagy mésztejjel való szorgos gyakori fertőtlenítését. A lakóhelyiségek tisztán tartásának lehetőleg gyakran szellőztetésének.

A házak, lakások környezetéből, istállók, sertés és majorság olakból szemét, trágya, zöldség és gyümölcs hulladékok fedett tartányokba gyűjtendőek és hetenként legalább kétszer kihordandók.

Állati csontok, belek és bőrök, nemkülömben más büzt terjesztő anyagok, mellyel a levegőt megfertőzik, város területén sehol sem gyűjtendőek és nem raktározhatók. Ugyancsak nem gyűjtendőek össze rongyok sem s ugy a csontok mint a rongyok csak zsákokban szállíthatók.

Parkok, közterek, utcák, sétányok, nyilvános íelmhelyek és viselők s egyéb oly helyek tisztaságát, melyek a közönség közhasználatára állanak, a közönség oltalmába ajánlom. Különös gond és figyelem fordítandó arra, hogy ily helyeken gyümölcs és egyéb élelmiszer-maradékok, hulladékok, melyek hamar bomláznak indulnak, széjjel ne szórassanak. Romlott vagy éretlen gyümölcs élvezetétől tartózkodjunk.

Az udvarokon lévő folyókák naponként felseprendők fertőtlenítendőek, esővíz kádakból a poshadt vizek eltávolítandók.

Jelen rendelkezésem foglalt meghagyások pontos és szigorú megtartását közegémmel állandóan ellenőriztetni fogom s a mulasztók ellen az 1876: tc. 7 §-a alapján a kihágási eljárást meg fogom indítani, melynek során 600 kor.-ig terjedhető és 60 napi elzárásra átváltóztatható pénzbüntetés róható ki.

Arad, 1914. évi május hó 29-én.

Greén
főkapitány.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arcbrüü egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehelet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1224

Első Aradi Orthodox Szalámigyár

Herskovits Dezső és Társa

Arad, Boros Béni-tér 11. szám.

Telefon szám 820. Sürgöny-cím: Szalámigyár Arad.

Ajánljuk kitűnő minőségű szalámi, kolbász, hideg felvágott, füstölthús készítményeinket a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. Arjegyzék ingyen és bérmentve. 3775

Uj, biztosan ható patkányirtó szer!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívni patkány- és más kártékony állatok irtására feltalált és biztosan ható irtószeremre.

Szerem feltétlenül biztos hatásu és kérem erről egy próbacsomag által meggyőződni.

Egy próbacsomag ára, mely 25 patkány kiirtására elegendő egy korona.

Vidéki megrendeléseket azonnal eszközölöm. A patkányirtást kívánatra személyesen végzem.

Ugyancsak kapható poloska- és svábbogár irtószer is.

Uhereczky Géza

kárpitós Arad, Lázár Vilmos-utca (Avarfy-ház.) 3777

428—1914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Kápolna-utcának a Flórlán-utcától a Lipót-utczáig terjedő részén Sohne csatorna készítése iránt folyó év június hó 30-án d. e. 1/11 órákor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 2620 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1914. évi június hó 22-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Nagy mennyiségű

maciatura

eladó.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsev-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postamentvényen küldendők — a szelvényen a szöveg elír — avagy levélbélyegeken.

A hirdetést a kiadóhivatal ki-vánatra díjtalanul megszerkeszti.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

„Szórakozás.”

Várom. 8947

Édes.

Bárhogy akarok feledni, mindig előttem vagy, de azért megnyugszem sorsomban, csak te légy boldog. Esményképem maradsz örökké. Áldjon meg az Isten! 8956

Csibész.

Levele félig megnyugtató, bár nagy részét olvastam, illetve kombináltam. Mindenesetre teljesen nyugodt csak találkozás után leszek. Feltétlen kell találkozni! Kérem irjonazonnal ide, (utánnam küldik) ugyan holnap elutazom nem meszsze, átjöhettek. Délután háromkor szeretném látni. Sok-sok csókkal. 8958

Eue de Cologne Hanzu

Reggelenként egy kanálnyit a mosó vízben használva, az arcot kellemesen frissíti és üdíti. Egy üveg 1 korona. Hanzu Nestor drogeria és illatszer-üzletében Arad. 3707

ELLÁTÁS.

Pensio

elsőrendű kapható. Ebédkosztot családoknak kiadok. Erzsébet királyné-körút 37., II., 15. 8955

ALKALMAZÁST NYER.

Jóerkölcsű fiu

mint tanuló alkalmazást nyer Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Aradon. 3949

Idősebb

jobb hásból való leány vagy asszony, ki egyszerűen főzni tud és hástartási munkához ért, kerestetik. Goromba munka és mesés kizárva. Németül beszélő előnyben részesül. Fizetés egyesítés szerint. Cím: Uradalom Monyoró u. p. Bokszeg. 8953

ALKALMAZÁST KERES.

Mosást és vasalást

házon kívül jutányos áron elvállal Varga Jánosné Illés-utca 89. sz. 8934

Mosónénak

házhhoz ajánkosik Kincki Mihályné Illés-u. 183. 8946

OKTATÁS.

Isr. Flauternátus Aradon.

Chorin Áron-utca 1. sz. felvesz polg. gimnáziumi és reáliskolai nyilvános és magántanuló benlakókat a jövő tanévre. Visszamaradtak esetleg 2 osztályt is végzhetnek. Prospektust készséggel küld az Igazgatóság. 8898

INGATLAN.

A vasút mentén

Frick téglagyár közelében 2880 □-ól háromszög alakú terület I. osztályú szántóföld eladó. Bővebbet Arad, Aulich L.-u. 7/b. alatt. 8950

Szőlő

11 kat. hold elköltözés miatt olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8858

Házeladás.

Baross-park közelében egy emeletes ház két lakással eladó. Cím a kiadóhivatalba. 8888

ÜZLETEK.

Jóforgalmu

vegyeskereskedés trafik és italmérséi engedélyvel eladó. Cím a kiadóban. 8903

Üzlethelyiség

kiadó Andrassy-tér 16. (Jelenleg fodrász üzlet) Bővebbet Szabó Albertnél. 8945

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Próbálja meg

a Palermó pörkölt kávé, amely-nél jobb kávé nem létezik, íze, aromája páratlan. Naponta friss pörkölt! Dürr Gusztáv fűszer- és kávénagykereskedés Aradon, a városházzal szemben. 8577

Caféform szappan.

Olecsó, tökéletes, fertőtlenítő szappan ára 40 fillér. Készíti Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Arad, kapható mindenhol. 1224

Nem én mondom,

vevőim állítják, hogy a Zurek-féle sonka és hentes áru kitűnő és felülmúl minden e fajta drága külföldi készítményt. E szakmában a mai kor igényeinek legmodernebbül berendezett prágai módszer szerinti műhelyem, valamint hűtőkamráim lehetővé teszik, hogy nyáron is állandóan friss árut hozzak forgalomba. Zurek Károly hentesmester Forray- és Rákóczi-utca sarok. 8909

Erősített

dalmát rovarpor, igen célszerű szóró dobozokban 80, 50 és 80 fillér Hanzu Nestor drogeria és illatszer-üzletében Arad. 8707

Alkalmi vétel!

20 lóerős benzín-magánjáró, 8-as Hoffher és Schranz szekrény, 2 éves. Elevator, 3 águ eke, löheredob és szitták eladók. Bővebbet Hoffmann Sándor Andrassy-tér 20. 8927

Veszek

a legmagasabb árban ruaktól levetett férfi ruhát, utazó és városi bundát valamint mindenféle egyenruhát. Bleier Ignát, ruhakereskedő Szent Pál-utca 12. 2888

Alágyújtásra való papír

kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KÜLÖNFÉLE.

Emir.

Körömfényesítő por, jobb minden eddiginél a körmököt azonnal tükör fényessé teszi ára 70 fillér, kapható mindenhol. Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Aradon. 1224

Ezerjófű

gyomor elixir. Emésztési zavarok, étvágytalanság, felfúvódás, gyomorégés, émelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bélrenyheség, bélférges (gilliszták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Raktárak Hehs Vilmos gyógyszerháza Aradon, Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszerháza Aradon, Deák Ferenc-utca. 5180

Mielőtt

bárhon is beszerezné

ruha- és cipő-szükségletét

keresse fel okvetlen

Korányi

ruhaárházát, a Bohus-palotában

Mi megmutatjuk önnek, hogy kevés pénzért is lehet jól, elegánsan ruházkodni.

Csoda szép szőkehajszin

egyedül a

„KAMILLA”

hajszőkítő használata által nyerhető. Ártalmatlan, a haját nem vörösíti.

Kapható kizárólag:

„Angyal” Drogeria

Török Andor és Társa

Arad, Andrassy-tér 20.

Értesitem

a nagyérdemű közönséget, hogy a mai naptól fogva üzletemben a husokat a következő árakban árusítom:

Sertés-hus:

Karaj kilója 1.80 K.
Főlsár, comb 1.60 K.
Tarja, lapocka, oldalas 1.52 K.
Zsir és hajt 1.52 K.
Zsir szalona 1.40 K.
Kolbász friss 1.80 K.

Szíves pártfogást kér

Varga Kálmán

hentes, Tökölly-tér 7. szám.

8284—1914. pm.

Hirdetmény.

Cukor László asztalos és ács tanuló segély alapítványából egy Aradon felszabaduló jó magaviseletű és szorgalmas asztalos tanuló vagy felszabadult asztalos segéd ki tanonc idejét Aradon töltötte szerszámsegélyben részesül.

Felhívom azokat kik az alapítvány élvezetét elnyerni óhajtják, hogy kérvényeiket a mesterük bizonyítványával, valamint a tanonc iskolai bizonyítványaikkal felszerelve hozzám folyó hó 30 ig nyujtsák be.

Arad, 1914. június 16-án.

Varjassy,
polgármester.

„PENSIO EXQUISITE”

VILLA IRENEA

VOLOSKA—ABBZIA

Előkelő ház, a festői északi strandon, közvetlen a tenger partján, csodaszép parkban, 21 elegánsan berendezett szobával, erkélyekkel, saját tengeri fürdővel és kikötővel. Elsőrangú konyha.